Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Jože Javornik — predsednik, Janez Vraničar — namestnik in člani: Franc Istenič, Marija Semen, Milena Sagadin, Neža Štefe, Boris Pertot, Slavica Bajt, Magda Ostanek in Janez Ahačič. — Tisk: ČP »Gorenjski tisk« v Kranju.

LETO IX. — 18. 6. 1966 — ŠT. 6

tekstilec

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

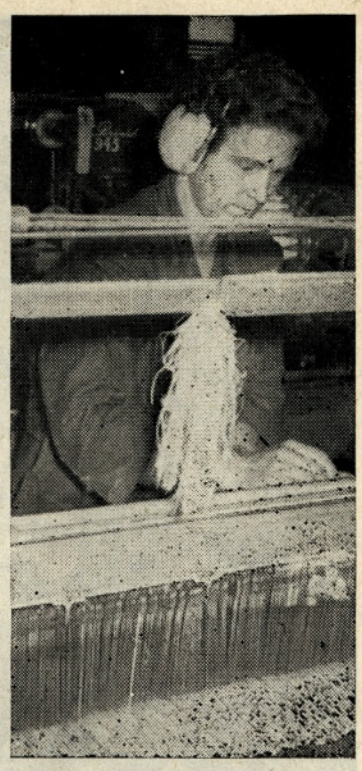

Brigadirka Marija Luskovec (z antifoni)

Surovine, barve in kemikalije: KRITIČNO!

Vsem članom kolektiva verjetno še ni znano, da se nahajajo tekstilne tovarne Jugoslavije letos v zelo kritičnem stanju, in to zaradi pomanjkanja deviz, brez katerih ni možno kupiti surovin in ostalega materiala za redno proizvodnjo. **Z razpoložljivimi deviznimi sredstvi — dodeljenimi od Jugobanke — namreč tovarne ne morejo pokriti svojih potreb (predvidenih v materialni bilanci), pa morajo zato računati z občutnim znižanjem prvotno planirane proizvodnje v drugem polletju.** Podatki namreč kažejo, da zmanjka (za absolutno pokritje potreb) deviz za več kot za trimesečno proizvodnjo (v povprečju — neke tovarne so nekoliko na boljšem, druge na slabšem!). Stanje in bodoči izgledi v tem letu zato res niso vzpodbudni.

Izvršni odbor in upravni odbor Poslovnega združenja tekstilne industrije sta o tej problematiki že doslej večkrat razpravljala in že sprejela več sklepov in priporočil z namenom, da se to res težko stanje izboljša. Da pa takšne razprave ne bi ostale samo v ozkem krogu direktorjev tekstilnih tovarn in vodečih uslužbencev Poslovnega združenja, je bil sprejet sklep, da je o tej problematiki treba razpravljati v širšem krogu, in to predstavnikov samoupravnih organov in družbeno političnih organizacij tovarn ter dnevnega tiska. Omenjeni udeleženci bi potem prenesli ugotovitve na člane kolektivov, predstavniki tiska pa bi informirali tudi širšo javnost o težavah, v katerih se nahaja tekstilna industrija.

Sestanek je bil 23. maja v Ljubljani. S tega sestanka bomo v nadaljevanjih objavili važnejše ugotovitve in podatke, ki dovolj jasno kažejo, da je položaj tekstilne industrije res kritičen.

(Vsi podatki in ugotovitve so vzete iz materiala, ki ga je za ta sestanek pripravilo Poslovno združenje.)

Medtem ko se tekstilne tovarne v Jugoslaviji bore (ene bolj, drug manj uspešno), da bi imele surovine vsaj za tekočo proizvodnjo (pri tem seveda sploh ne moremo govoriti o normalnih pogojih v proizvodnji, ker povzročajo neustrezne osnovne surovine, pomanjkanje barv in kemikalij ter rezervnih delov skoraj neprehodne težave!), pa beremo v dnevniku DELO naslednje (v članku s tiskovne konference Zvez. sekretariata za zunanjo trgovino): *»Dosedanje dosežke na področju industrijske proizvodnje kazi zaostajanje nekaterih panog, kot so: kovinska, usnjarska, tekstilna in lesna. V dosedanjih ocenah je bilo slišati dokaj utemeljena mnenja, da se z doseženo stopnjo rasti ne bi smeli zadovoljiti in da bi prav s povečanjem proizvodnje lahko dosegli boljše povprečje. Težko se je seveda ob obravnavanju omenjene problematike sprijazniti z izgovorom, češ, da je zaostajanju proizvodnje krivo pomanjkanje reprodukcijskega materiala. Podatki kažejo, da je ta izgovor čedalje manj prepričljiv. Prav te dni smo slišali, da so bile skupne zaloge reprodukcijskega materiala koncem februarja v zveznem merilu za 16 % večje, kot lani v istem času, pri čemer so bile zaloge iz uvoza celo za 41 % večje.«*

Iz teh podatkov sledi, da so tudi zaloge osnovnih surovin za tekstilno industrijo letos tolikšne, da ne bi smeli govoriti o večjih zastojih v tekstilni industriji. Žalostno pri tem je le to, da se te zaloge ne nahajajo v skladiščih tekstilnih tovarn, temveč v največji meri pri Direkciji za surovine, oziroma v njenih skladiščih na Reki in drugod, kar z drugimi besedami rečeno pomeni, da so za tekstilne tovarne nedosegljive.

(dalje na 2. strani)

O dejavnosti našega CENTRA v letu 1965

Z uvedbo avtomatizacije v našem podjetju so se povečale tudi potrebe po izvežbanih in specializiranih kadrih z višjo splošno in tehnično izobrazbo. Vzporedno s temi zahtevami pa so seveda naraščale tudi naloge izobraževalnega centra. Le-ta je zato imel v preteklem letu zelo razgibano dejavnost, zlasti na področju praktičnega usposabljanja neposrednih proizvajalcev. Poleg tega izobraževanja, ki je delno omogočilo kolektivu doseči vidnejše rezultate, so bile v programu centra zajete še naslednje oblike: štipendiranje rednih in izrednih slušateljev na srednjih, višjih in visokih šolah ter strokovno, družbeno in ekonomsko izobraževanje članov kolektiva preko raznih tečajev in seminarjev. Da bi dobili jasnejšo sliko o dejavnosti centra v preteklem letu, naj navedemo nekaj osnovnih podatkov s področja izobraževanja kadrov v posameznih obratih.

1. Izobraževanje v predilnicah

Na področju predilstva smo šele lani uspeli načrtno organizirati izobraževanje, in to v predilnici I, kjer je vodstvo obrata pokazalo zanj tudi največ zanimanja. Težave so bile v tem, ker je bilo treba poučevati na delovnem mestu, da ne bi trpela proizvodnja. Za takšno delo smo morali izdelati programe in usposobiti določeno število inštruktorjev. Ker so bile potrebe po priučevanju v predilnici I zelo velike, nam je na začetku dela pomagalo tudi vodstvo obrata, ki je izdelalo nekakšne predprograme, kot začasno nadomestilo za programe.

V predilnici I je bilo tekom leta priučenih:

— 39 prisukovalk od tega 23 začetno in 16 dopolnilno
— 3 česalke
— 1 mikalka
— 3 bateristi

Skupaj: 46

Prav tako smo med letom izdelali program za presukovalko in predico. V predilnici II smo s priučevanjem pričeli kasneje. Organizirali smo ga za prisukovalke. Predprogrami so bili izdelani na podlagi doseženih izkušenj v predilnici I. Skupaj je bilo priučenih 19 prisukovalk.

2. Izobraževanje v tkalnicah

Glede na potrebe obeh tkalnic je bilo izobraževanje za delovna mesta v proizvodnji tudi v preteklem letu v polnem teku. Usposabljanja so zahtevale spremembe strojnega parka in kadrovski premiki. To je sedaj že ustaljena oblika usposabljanja, ki zahteva na podlagi ugotovitev — rezultati so vsem znani — nenehno izpopolnjevanje in poglabljanje v vedno bolj zahtevna praktična in umska dela.

Usposabljali smo v glavnem mojstre in tkalce. V letu 1965 je bilo na priučevanju naslednje število mojstrov:

— za Picanol avtomate 6
— za Kovo avtomate 10
— za Rüti avtomate 5

Skupaj: 21 mojstr.

Vsi mojstri so se usposobili v delavnici centra in uspešno opravili zaključni izpit. Prav tako je v letu 1965 opravilo zaključni izpit 14 slušateljev interne mojstrske šole. Usposabljanje tkalskih podmojstrov pa je vključeno v interno poklicno šolo, na kateri se je pričel pouk oktobra 1965 ;obiskuje pa jo 18 slušateljev.

Nadalje je bilo v delavnici centra v preteklem letu priučenih 31 tkalcev, od tega:

	začetno	dopolnilno
— na Picanol avtomatih	2	10
— na Kovo avtomatih	16	1
— na Utas avtomatih	2	—
Skupaj:	20	11

Priučevanje tkalcev ne povzroča težav, ker zahtevamo, da je kandidat že priučen za natikalca votka. Poleg tkalcev je bilo priučenih še 5 navijalk osnove.

(dalje na 2. strani)

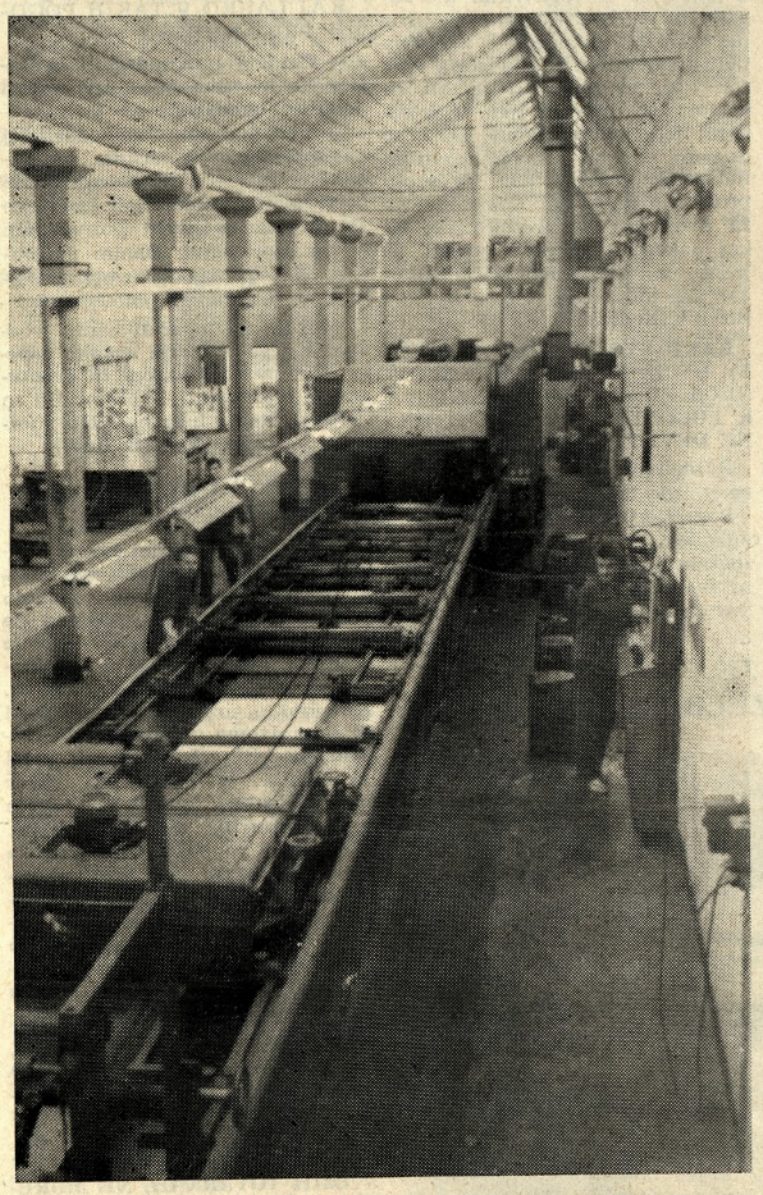

Pogled na filmsko tiskarno

KANDIDATI — POZOR!

Tekstilindus sprejme

Naše podjetje bo letos sprejelo v učenje poklica dva vajenca, in sicer:

ENEGA KLEPARJA in
ENEGA MIZARJA

Učna doba za oba poklica traja 3 leta.

Kandidat mora izpolnjevati tele pogoje:

a) da je uspešno zaključil osmi razred osnovne šole,
b) da je zdrav in fizično dovolj razvit za učenje poklica.

Prijave bo do 30. junija sprejemal tov. Jenko v kadrovsko socialnem sektorju, kjer lahko dobite tudi podrobnejše informacije.

Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati, ki stalno prebivajo v Kranju ali bližnji okolici.

O proizvodnji, rezervah in produktivnosti

V zadnjem času smo v našem podjetju dokaj uspešno izvedli rekonstrukcijo in avtomatizacijo strojnega parka v proizvodnih obratih, izboljšali smo asortiment naših izdelkov in tudi njihovo kvaliteto. Vse to je brez dvoma dobra osnova za uspešnejše gospodarjenje v bodoče.

Ker smo tako že dosegli takšno stopnjo razvoja, ki nam omogoča uspešno poslovanje, bi bilo prav, če bi upoštevali nasvet zvezne skupščine, ki pravi: »Gospodarske organizacije naj se bolj posvetijo notranjim problemom, odkrivajo naj skrite notranje rezerve, začnejo naj intenzivno gospodariti!«

Ta nasvet ima dvojen pomen, in to:

1. Ni pravilno forsirati samo investicijsko politiko. Sedanja generacija je naredila že toliko, da ima pravico od tega tudi kaj dobiti. Treba ji je torej povečati osebne dohodke, osebno potrošnjo in družbeni standard. Dejstvo namreč je, da osebna potrošnja in življenjski standard ne ustrezata več sedanji ravni gospodarske razvitosti.

2. Forsiran razvoj je povzročil, da stopnja in učinkovitost izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti nista vedno zadovoljivi (tudi v našem podjetju ne!), in sicer zato, ker so proizvodne zmogljivosti premalo vsklajene, ker ni razvita specializacija v proizvodnji, ker proizvodni proces tehnološko ni dovolj izpopolnjen, ker ni dovolj razvito znanstveno-raziskovalno delo, ker organizacija dela ni najboljša, ker tudi investicije nismo vedno uporabljali za to, da bi v večjem obsegu uvajali sodobno tehniko in tehnologijo.

(V nadaljevanju bom obravnaval predvsem skrite notranje rezerve!)

(dalje na 3. strani)

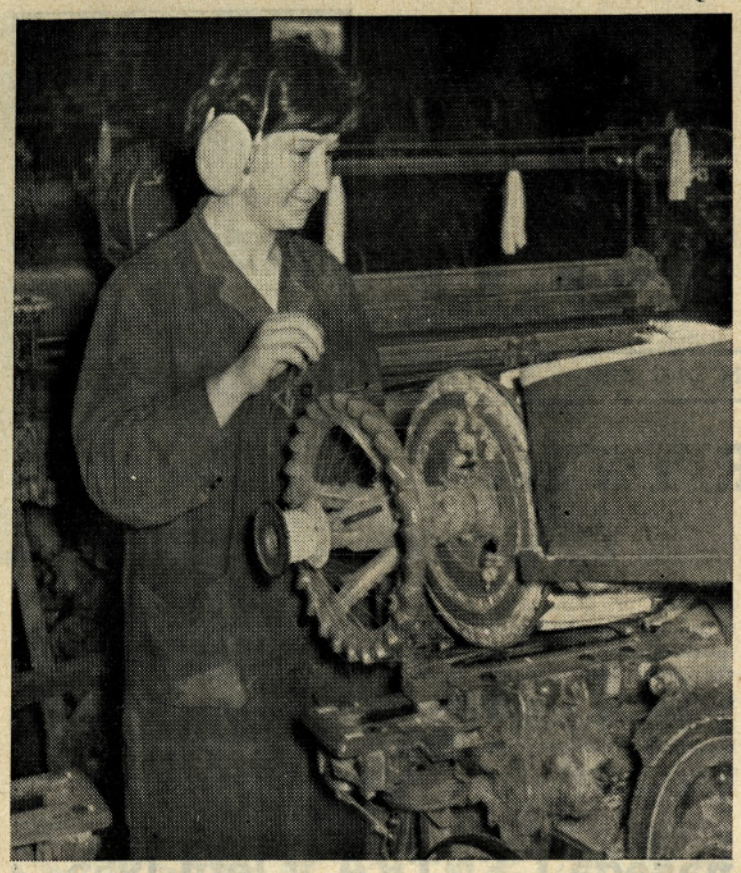

Tudi tkalka — Ančka TOMAŠIČ uporablja antifone

Osnovne surovine, barve in . . .

(dalje s 1. strani)

ZAKAJ?

Devizni sistem, ki je bil za tekstilno industrijo uveljavljen v preteklem letu, je ostal za nas nespeljan. Avtorji tega sistema so sicer z njim hoteli povečati izvoz na konvertibilno področje, vendar pa je neenako tretiranje položaja tekstilne industrije po republikah in tudi neupoštevanje prvotno sprejetih zaključkov povzročilo, da sedanji devizni sistem ovira proizvodnjo, večji izvoz in normalne razmere na domačem trgu. Omenjene zaloge je namreč možno koristiti le, če tovarna iz svoje devizne bilance pokrije prodajo teh surovin. Ker pa tovarne potrebnih deviz nimajo, pač ne morejo koristiti teh osnovnih surovin, in še manj ostalega reprodukcijskega materiala.

KAJ JE POVZROČILO TAKŠNE RAZMERE?

Koncem preteklega leta je sekretariat za tekstilno in usnjarsko predelovalno industrijo pri Zvezni gospodarski zbornici — v dogovoru s predstavniki Jugobanke za zunanjo trgovino — izdelal bilanco tekstilne industrije v odnosu na predviden sistem vezanja uvoza in izvoza v letu 1966. (Pri izdelavi tega predloga so sodelovale tudi strokovne komisije in Svet za tekstilno industrijo.)

Osnovni zaključek v pogled preskrbe tekstilne industrije s surovinami je bil v tem, da se mora lani doseženi obseg izvoza povečati na konvertibilno področje za 15,7 %, pri čemer prejme tekstilna industrija od tako doseženega izvoza za pokritje potreb po materialni bilanci 80 % ustvarjenega deviznega priliva. Po predlogu sveta in v skladu z zaključki Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino, se je predvidevalo pokritje materialne bilance v odnosu 49 % po pogodbi za izvoz in 51 % po sporazumu. Sredstva po sporazumu bi morala banka dodeliti tekstilni industriji za osnovni material, in sicer za pokritje potreb na domačem trgu. Pogodbo in sporazum v tem smislu je podpisalo Poslovno združenje z Jugobanko že na začetku meseca februarja tega leta, vendar nista bila uveljavljena niti pogodba niti sporazum, ker ju je banka kasneje preklicala. Pri tem pa se ni znižal samo odstotek udeležbe od 90 na 80, temveč so se kasneje znižala tudi sredstva za oskrbo domačega tržišča, od predvidenih 51 % na 24 %. Vsa zadeva izgleda sedaj takole:

Po materialni bilanci bi potrebovala tekstilna industrija Jugoslavije v tem letu 123 milijonov dolarjev za uvoz materiala iz konvertiblnega področja (takšna zahteva je bila tudi predložena Jugobanki s strani Sveta za tekstilno industrijo). Jugobanka pa te zahteve ni potrdila, ker je imela v svoji evidenci zabeležen uvoz s tega področja samo v višini 90.876 dolarjev, in točno v tej višini so bila devizna sredstva tudi porazdeljena po posameznih republikah. Osnovna napaka je v tem, da Jugobanka ni imela v evidenci zajetih raznih poslov preko reexporterjev in drugih izvoznikov in ker ni upoštevala možnosti nabave — predvsem barv in kemikalij — v dinarjih iz konvertibilnih področij, preko vzhodnih držav in na druge načine. Ker je bil izvoz v letu 1965 — registriran pri Jugobanki — 55,059.000 dolarjev, uvoz pa 90,876.000 dolarjev, je tekstilna industrija v tem letu dosegla faktor 1,56, medtem ko je bil ta faktor leta 1964 še 1,92. V letošnjem letu znaša komaj 1,34, kar pomeni, da bi morala tekstilna industrija izvoziti kar ³/₄ svoje proizvodnje, če želi dobiti devize za planirano proizvodnjo. Da je kaj takega nemogoče izvesti je jasno, saj je to nemogoče zahtevati od industrije celo v najbolj razvitih državah.

KAKO STOJE SEDAJ PODJETJA, KI SO KOT ČLANI POSLOVNEGA ZDRUŽENJA PRISTOPILA K POGODBI ZA KONVERTIBILNE DEVIZE Z JUGOBANKO?

Razdelitev sredstev za te tovarne izgleda takole:

Porabljena sredstva za reprodukcijski material v letu 1965 so znašala 15,227.640 dolarjev, uvoženi material (kupljen od uvoznikov za dinarje) pa 4,105.869 dolarjev; skupno torej 19,333.509 dolarjev.

Po pogodbi so zagotovljena sredstva za leto 1966 — 5,552.642 dolarjev, po sporazumu — 5,130.768 dolarjev in glede na predvideni indirektni izvoz še 3,138.854 dolarjev; skupaj torej 13,822.264 dolarjev. Iz tega sledi, da zmanjka omenjenim tovarnam (26) v l. 1966 kar 5,511.245 dolarjev ali 28,5 % sredstev, glede na porabljena v letu 1965. Ker pa je ta skupina članov planirala v letu 1966 povečano proizvodnjo, ki zahteva 31,265.103 dolarje za material, so omenjene tovarne preskrbljene sedaj le za 44,4 % svojih potreb.

To vse dokazuje, da omenjene tovarne letos ne bodo mogle doseči niti lanske realizacije, ker jim zmanjka surovin za eno četrtletje, še manj pa bodo lahko izvršile svoj letošnji plan proizvodnje.

IZ TEH PODATKOV SLEDI, DA NISO TOČNE TRDITVE DRŽAVNIH ORGANOV, ČEŠ DA JE MATERIALNA PRESKRBA V TEKSTILNI INDUSTRIJI, Z MATERIALNO BILANCO ZAJAMČENE ZA ISTI OBSEG PROIZVODNJE, KOT JE BILA REALIZIRANA V LETU 1965.

SO PA ŠE DRUGI VZROKI TEH TEŽAV

Poleg že omenjene delitve deviznih sredstev v Sloveniji, so nastali problemi zaradi neenakega tretiranja tekstilne industrije po posameznih republikah. Tako je na primer Jugobanka, pri dodeljevanju sredstev za domače tržišče (po sporazumu), razlikovala posamezne sedeže svojih poslovalnic, ter določala različna razmerja kritja njihovih potreb. Tako variira ta odstotek od 10 na Reki do 57 v Beogradu (Poslovalnica v Ljubljani ima 40 % kritje).

Popolnoma neurejeno je tudi pretakanje sredstev po pogodbi in sporazumu med posameznimi republikami. Slovenija je v tem pogledu oškodovana za ves priliv deviznih sredstev za tisti procent po sporazumu, katerega so posamezne republike prejele.

KAJ LAHKO V TAKIH POGOJIH PRIČAKUJEMO?

— Po izjavi merodajnih činiteljev ne moremo letos pričakovati dodatnih sredstev.

— Samoupravni organi podjetij naj obravnavajo nastalo problematiko, kjer naj upoštevajo možnosti pokritja materialne bilance z deviznim prilivom po pogodbi in po sporazumu. Danim možnostim naj prilagode svojo proizvodnjo v drugem polletju.

— Morda bo operativnemu vodstvu našega podjetja nekako uspelo — z raznimi ukrepi in eventualnimi možnostmi — prebroditi to kritično stanje brez najhujše možnosti — brez odpustov ljudi!

PRI TEM PA BI POUDARIL ŠE NASLEDNJE:

Dolžnost in naloge samoupravnih organov v delovnih organizacijah je, da vestno in pametno gospodarijo. V tem pogledu je seveda potrebno, da kar najbolje rešujejo razne težave in probleme, ki nastanejo znotraj kolektiva. Za pravilno urejanje teh vprašanj so brez dvoma odgovorni. Ne morejo pa biti odgovorni ali krivi za napake, ki imajo svoj izvor izven kolektiva, katerih ne morejo niti popraviti niti spremeniti. Nihče namreč ne more trditi, da bodo odgovorni ali krivi samoupravni organi tega ali onega kolektiva, ki bo moral odpustiti delavce zaradi pomanjkanja surovin oziroma zaradi na hitro spremenjenega deviznega režima, ker so v tem pogledu brez moči.

Če bo do tega problema prišlo, potem se moramo vprašati: KAKO JE MOGOČE, DA SI NAŠI LJUDJE, KI JIH VES SVET CENI IN SPOŠTUJE KOT DOBRE DELAVCE, V SVOJI DRŽAVI, V SVOJIH TOVARNAH, NE MOREJO ZAGOTOVITI VARNE PRIHODNOSTI?

P. G.

O dejavnosti našega CENTRA v letu 1965

(dalje s 1. strani)

Na področju tkalstva so bili izdelani naslednji programi:

— program za praktični pouk tkalskih podmojstrov na Picanol avtomatih,

— program za praktični pouk tkalskih podmojstrov na Kovo avtomatih,

— program za praktični pouk tkalskih podmojstrov na Rüti avtomatih,

— program za praktični pouk tkalskih podmojstrov na Utas avtomatih.

V okviru usposabljanja kadrov na področju tkalstva smo v preteklem letu razširili dejavnost tudi na tehnološke raziskave, ki so sestavni del razvoja novih artiklov.

3. Izobraževanje v plemenitilnicah

Priučevanje smo v glavnem organizirali za potrebe plemenitilnice I, medtem ko ga v plemenitilnici II nismo. Obratovodstvo je bilo namreč mnenja, da priučevanje v njihovem obratu trenutno ni potrebno, ker že imajo priučeno delovno silo.

Za področje plemenitilnic se usposabljajo kadri v interni poklicni šoli ter na delovnih mestih v proizvodnji. V šolskem letu 1965/66 obiskuje poklicno šolo 7 učencev za naslednje poklice: belilce, barvar, apreter ter kuhalec tiskarskih barv. V letu 1965 pa je opravilo zaključni izpit na poklicni šoli 8 tiskarjev: na drugih delovnih mestih pa naslednje število:

— 1 delavec na krtačno navijalnem stroju,
— 2 delavca za II. pomočnika tiskarja,
— 1 delavec za kuhalca barv,
— 1 delavec za filmsko tiskarno,
— 1 delavec na dublirno merilnem stroju,
— 1 delavec na dublirno navijalnem stroju.

Skupaj: 22 delavcev

Nadalje smo izdelali 17 programov za plemenitilnico I, in sicer:

— program za praktični pouk pomočnika na bobnastem sušilnem stroju,

— program za praktični pouk pomočnika na kondenzirnem stroju Artos,

— program za I. pomočnika tiskarja,

— program za II. pomočnika tiskarja,

— program za III. pomočnika tiskarja,

— program za I. pomočnika apreterja,

— program za priučevanje pomočnika na egalizirnem stroju,

— program za priučevanje pomočnika na razteg. tkanin,

— program za praktični pouk vodje kondenzirnega stroja Artos,

— program za priučevanje na dublirno navijalnem stroju Nenschner,

— program za priučevanje vodje egalizirnega stroja,

— program za priučevanje rezalke tkanin,

— program za priučevanje navijalke na navijalnem stroju,

— program za barvanje na jiggrih,

— program za barvanje tkanin na Peter foulardu,

— program za navijanje tkanin na blagovni valj v barvarni.

Poleg programov so bila izdelana tudi skripta za tehnologijo plemenitenja celuloznih tkanin.

Ostali podatki

Glede na kadrovske potrebe je uspelo s pravilno politiko štipendiranja zagotoviti zadostno število inženirjev in tehnikov. V letu 1965 smo štipendirali skupaj 49 dijakov in študentov, od tega: na srednjih šolah 39, na višjih in visokih šolah pa 10. Poleg rednih štipendistov imamo tudi 41 izrednih, ki študirajo na raznih izrednih, dopisnih ali večernih šolah za odrasle. Štipendiranje se izvaja na podlagi pravilnika o štipendiranju, katerega smo lani in letos popravili tako, da so štipendije za povprečni uspeh — dober — izravnane z ostalimi štipendijami v okviru občine, medtem ko so štipendije v našem podjetju za prav dober ali odličen uspeh nekoliko višje. S to politiko štipendiranja želimo zagotoviti kvaliteten kader, ki bo znal ceniti rezultate lastnega in kolektivnega dela.

V letu 1965 smo organizirali še 39 raznih tečajev in seminarjev ter posvetovanj na področju strokovnega, družbenega in političnega izobraževanja. Teh predavanj se je udeležilo 505 ljudi. Tako lahko ugotovimo, da je šlo skozi različne oblike izobraževanja 723 ljudi ali 22,2 % vseh članov kolektiva.

Vzporedno, z ostalo dejavnostjo centra, naj omenim tudi proizvodne rezultate delavnice centra, kjer je bilo težišče dela v glavnem usmerjeno na priučevanje mojstrov in tkalcev. Na 37 montiranih statvah v 2 izmenah je bilo proizvedenih 202.243 m tkanin, od tega:

— 28,3 % I. kvalitete
— 62,8 % II. kvalitete
— 8,62 % III. kvalitete
— 0,3 % IV. kvalitete

Ta proizvodnja je bila dosežena s 46 % obratovalnim učinkom, kar znaša v absolutnem smislu samo 19,5 % izkoriščenega strojnega parka. Vrednost vloženega dela v 1 m tkanine je znašala 15,65 starih din, v skupni vrednosti pa 3,055.540 starih din.

Kljub temu, da so vzroki za tako nizko doseganje proizvodnih rezultatov v delavnici centra vsem znani, naj omenimo, da smo imeli zasedene stroje predvsem s kritičnimi artikli, ki tudi v redni proizvodnji niso dali zaželenih rezultatov. Poleg redne proizvodnje smo izdelali tudi 122 vzorcev v različnih kvalitetah in dezenih.

Končno lahko rečemo, da se je izobraževalna dejavnost v našem podjetju razvila do takšne stopnje, da lahko v celoti krije potrebe usposabljanja kadrov za delovna mesta. Ta oblika izobraževanja pa ni namenjena samo usposabljanju neposrednih proizvajalcev, temveč tudi ostalim, ki v poklicnem šolanju niso dobili tistega znanja, ki ga zahteva delo oziroma delovna organizacija. Prav zaradi tega je ta oblika izobraževanja za podjetje nadvse pomembna, kajti le od potreb in interesa delovnega kolektiva je odvisno do kakšne stopnje naj razvije lastno izobraževalno dejavnost.

Stane Primožič

NAKLADALNA RAMPA JE, VENDAR JE DOSTOP ZELO TEŽAK

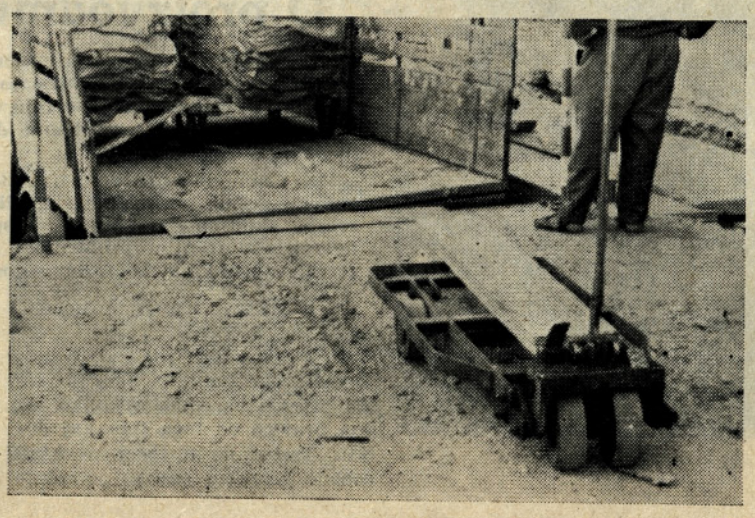

O proizvodnji, rezervah, in produktivnosti

(dalje s 1. strani)

IZKORIŠČANJE NOTRANJIH SKRITIH REZERV — IN VEČJI OSEBNI DOHODKI TER BOLJŠI ŽIVLJENJSKI STANDARD

Ni dvoma, da omogoča izkoriščanje notranjih rezerv učinkovitejše gospodarjenje, le-to pa večje osebne dohodke in boljši življenjski standard.

O skritih notranjih rezervah pa vlada marsikje napačno mnenje, da jih je možno enostavno odkriti, da se bodo pokazale kar same itd. Pa ni res tako! Odkrivanje in izkoriščanje notranjih rezerv je namreč proces, ki zahteva celo vrsto ukrepov, kadrov, specialistov, strokovno in družbeno ekonomsko znanje delavcev, delovno disciplino, ugodno politično ozračje, ustrezni sistem delitve itd.

Kadar govorimo o skritih notranjih rezervah, mislimo na to, da bi nam proizvodni faktorji (delo, delovna sredstva in predmeti dela) dali več, kakor nam dajejo. To so torej skrite možnosti, mirujoča sredstva ali sile v sami gospodarski organizaciji, ki jih sicer že imamo, vendar jih še nismo izkoristili oziroma jih uporabljamo nesmotrno, pa nam zato dajejo manj, kot bi nam lahko. Te neizrabljene sile se v največji meri skrivajo prav v živi, ustvarjalni moči človeka, v njegovih organizacijskih in drugih sposobnostih, v njegovih sposobnostih upravljanja in odločanja. Z odkrivanjem teh rezerv bomo torej čedalje bolj večali tudi ustvarjalne človekove sile.

KAKO TOREJ ODKRIVATI NOTRANJE REZERVE IN KDO NAJ JIH ODKRIVA?

Razumljivo je, da tu ni možno dati recepta, ki bi ga samo uporabili in že dobili rezultat. Rezerve so namreč na vseh področjih dejavnosti, pa je zato odkrivanje in izkoriščanje teh rezerv trajna, obširna in večstranska naloga vseh ter smoter gospodarjenja.

Kot prvo je potreben kritičen in strokoven poseg v analitično službo, v naše planiranje, investiranje, v pripravo dela, v nabavo, proizvodnjo, transport, prodajo, evidenco, v razpolaganje s sredstvi in v upravljanje. Tak poseg nam bo pokazal, kakšna je organizacija dela in poslovanja, kje so napake in pomanjkljivosti, kako bi jih odpravili in kaj moramo ukreniti, da bomo do največje možnosti izrabili sredstva, s katerimi razpolagamo. Pri tem ne smemo pozabiti dejstva, da te skrite rezerve ni možno aktivirati samo z nakupom novih in sodobnih proizvajalnih sredstev, z novo opremo in podobno, ker notranje rezerve niso samo posledica zastarele opreme, organizacije, zaostalosti in nesposobnosti, temveč so lahko tudi posledica novih investicij (novi stroji), novih postopkov (razne tehnične novosti) itd. Notranje rezerve torej niso dediščina preteklosti, ampak so bile prej in nastajajo dan za dnem, zaradi starih in novih razlogov.

Prav zaradi navedenih momentov je nujno potrebno, da vsaka gospodarska organizacija najde nek način, metodo in tehniko s čemer bo lahko organizirano, sistematično in stalno:

— odkrivala, kje so notranje rezerve, kaj jih je povzročilo in kateri so njihovi nosilci;

— spoznavala številna različna in posebna področja notranjih rezerv; jih znanstveno obdelala, ukrepala in uporabljala;

— skrbela za usposabljanje kadra, ki bo snemal, analiziral, obravnaval in predlagal načine, kako izrabiti notranje rezerve;

— skrbela za takšno usposabljanje specialistov — analitikov, da bodo kos vsem nalogam.

Takšno odkrivanje in izkoriščanje notranjih rezerv bo zbližalo delovne ljudi, da bodo razumeli naloge, dolžnosti, prizadevanja drugih, da bodo tako našli tudi ustrezen način za sodelovanje, za učinkovitejše gospodarjenje. Da bomo pri takem delu zadeli na odpor (neznanje, primitivizem, zastarelo mišljenje in trmoglavo vztrajanje na preživelih metodah, postopkih, odnosih) je jasno, vendar bomo kos tudi tem težavam, če bomo pripravljeni in usposobljeni za tak boj. Če se tega dela ne bomo lotili, potem bodo stare in novo-nastajajoče rezerve postale tradicija in navada, mi pa bomo počasi (ali hitro) zdrsnili na nižjo raven produktivnosti dela, kot jo bodo imela konkurenčna podjetja pri enaki opremi, enakih strojih in enakem materialu.

SPROŠČANJE (IZKORIŠČANJE) NOTRANJIH REZERV POMENI BOLJ SMOTRNO GOSPODARJENJE

To je mislim, razumljivo vsem. Manj razumljivi (vsaj večini proizvajalcev) pa so elementi, ki omogočajo spoznati in spoznavati velikost naših dosežkov in kvalitetno stopnjo gospodarjenja. Ti elementi so predvsem:

$$\text{PRODUKTIVNOST DELA} = \frac{\text{količina proizvodnje}}{\text{število delavcev}}$$

$$\text{EKONOMIČNOST} = \frac{\text{količina proizvodnje}}{\text{stroški}}$$

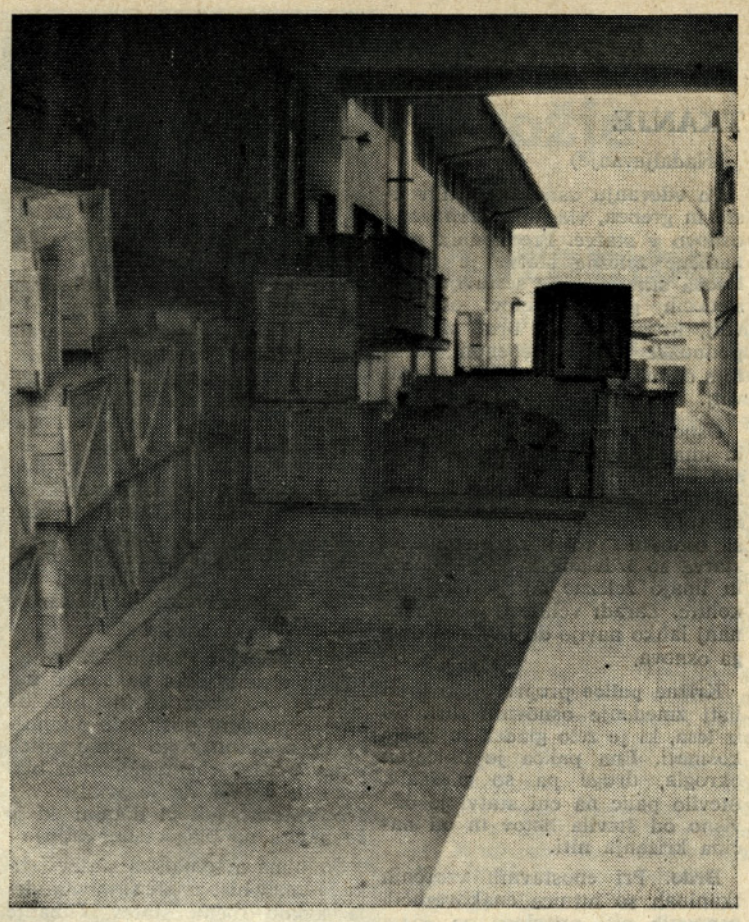

Nakladalna rampa pred skladiščem gotovega blaga

(s kakršnimi stroški smo proizvedli določeno količino proizvodov) in končno, kakšen učinek (dohodek) smo dosegli z vloženimi sredstvi, to je kakšna je naša

$$\text{RENTABILNOST} = \frac{\text{vložena sredstva}}{\text{dohodek}}$$

Na osnovi teh elementov bomo pač iskali skrite rezerve tam, kjer smo manj produktivni, manj ekonomični in manj rentabilni, kot bi lahko bili v danih pogojih in proizvodnih možnostih.

ODKRIVATI IN IZKORIŠČATI REZERVE POMENI ZATO:

— doseči, da povečamo količino proizvodov s čim manjšo porabo delovnega časa, se pravi, da izkoristimo rezerve v že zaposleni delovni sili; s tem povečamo produktivnost dela;

— doseči večjo proizvodnjo s čim manjšimi stroški, tako da smotrno gospodarimo z osnovnimi in obratnimi sredstvi ter delom in s tem povečujemo svojo ekonomičnost;

— doseči večji dohodek s čim manjšimi vloženimi sredstvi; tako povečamo tudi svojo rentabilnost, ker dajo vložena sredstva v manj časa več proizvodov.

Iz navedenega sledi, da bi nam odkrivanje in izkoriščanje skritih rezerv omogočilo povečati produktivnost dela ,ekonomičnost, rentabilnost poslovanja in vzporedno tudi dohodek podjetja. Povečan dohodek pa bi dovoljeval bolj intenzivno obnavljanje in razvijanje naših proizvodnih sposobnosti, dopuščal bi večja materialna sredstva, s katerimi bi lahko zadovoljili potrebe po povečanju osebnih dohodkov in višjem življenjskem standardu zaposlenih (o tem pa več prihodnjič!).

P. G.

POSLOVNO ZDRUŽENJE TEKSTILNE INDUSTRIJE v Ljubljani

MNENJA IN SKLEPI UO, POSLOVNEGA ZDRUŽENJA, SPREJETI NA SEJI, DNE 13. MAJA 1966

1. **V tem času, t. j. junija 1966, ni mogoče menjati sistema delitve deviznih sredstev po pogodbi in sporazumu.**
2. **Po izjavi odgovornih činiteljev, v letošnjem letu ni pričakovati dodatnih deviznih sredstev. Zato je treba izhajati iz obstoječega stanja in je razpravljati o tem, ali se proizvodnja zniža ali se zaostri odnose do sekundarnih proizvajalcev. Vprašanje prenosa deviznih sredstev od sekundarnih na primarne proizvajalce je treba reševati na skupnem sestanku med metražo in konfekcijo.**
3. **Vprašanje dodelitve deviznih sredstev po sporazumu je treba reševati v okviru republike kakor tudi v okviru celotne SFRJ.**
4. **V razpravi je bilo ugotovljeno, da imajo proizvajalci pravico zahtevati tudi dodatna sredstva iz naslova retencijske kvote.**
5. **Vprašanje obračuna avansa deviznih sredstev še ni dokončno rešeno.**
6. **Poslovno združenje je dobilo 50 % sredstev po pogodbi in 50 % sredstev po sporazumu, za koriščenje v I. polletju. S temi sredstvi Poslovno združenje ne more kreditirati izvoza, ki se predvideva v III. in IV. kvartalu. Nadalje je bilo tudi ugotovljeno, da Poslovno združenje v okviru dodeljenih sredstev nima večjih manipulativnih možnosti.**
7. **Ugotovljeno je bilo nadalje, da pomanjkanje deviznih sredstev rezultira iz:**
   a) **nerešenih odnosov med konfekcijo in metražo,**
   b) **iz nerešenega vprašanja prelivanja sredstev med republikami,**
   c) **in pa iz dejstva, da so v letošnjem letu odpadli vsi reexportni posli in možnosti nakupa surovin za dinarska sredstva. Navedeno problematiko naj odgovornim činiteljem posreduje tudi JB.**

SKLEP: Upravni odbor Poslovnega združenja odobri delitev deviznih sredstev za I. polletje po varianti na obrazcu III.

SKLEP: Upravni odbor Poslovnega združenja pooblašča direktorja biroja PZ tov. Dušana Horjaka, da z Jugobanko podpiše pogodbo o kupoprodaji deviznih sredstev za I. 1966, s tem, da se UO še nadalje tudi preko vseh oblastvenih organov prizadeva doseči korekture dodelitve deviznih sredstev do zadostne višine.

1. **Tkalnice, potrošniki kardirane preje devizno pokrivajo predilnice, in sicer:**

a) bombažna enojna preja		din/kg preje
do vklj.	Nm 20	570
	Nm 34	610
	Nm 50	670
	Nm 60	710
b) stanična surova preja za vse	Nm/1	440

   c) **vsi ostali proizvodi 54 % od prodajne cene. Pri sukani preji se vzame kot osnova cena enojne preje.**
2. **Tkalci, potrošniki preje, odstopajo poleg deviznega pokritja določenega s prvim sklepom tudi 2 % retencijske kvote predilcem, od osn. pokrivanja.**
3. **Penali na nepokritje po prvi točki znašajo 36 % fakturne vrednosti prodanih in nepokritih količin. Osnova je enojna preja. Penali zapadejo v roku 3 mesecev po izstavljeni fakturi. Začnejo se obračunavati po 15. juniju za vso fakturirano robo pred 15. marcem.**

SKLEP: Upravni odbor je odobril navedene sklepe od točke 1 do 3, katere je predlagala v potrditev bombažna grupa.

Predsednik UO:

Zanimivo iz drugih kolektivov

NOV SISTEM DELITVE OSEBNIH DOHODKOV
(vzeto iz biltena MTT)

V letu velikih organizacijskih sprememb v našem kolektivu nas čaka še eno zelo pomembno delo **— izdelati moramo sistem delitve osebnih dohodkov na pravilni in pravični osnovi.** To delo ne bo lahko in bo zahtevalo mnogo vestnosti od ljudi, ki se bodo ukvarjali z izdelavo novega sistema, kakor tudi od vseh članov našega kolektiva. Potrebno bo tudi dosledno informiranje vseh in pri tem razčistiti vse dvome o potrebi uvajanja novega sistema delitve osebnih dohodkov. **Podlaga za vrednotenje dela ni izhod iz kakršnekoli zadrege ali zmede v podjetju. Ravno tako ne sme biti namen vrednotenja dela zniževanje ali zviševanje osebnih prejemkov. Vrednotenja dela ne smemo vzeti kot modo, ampak kot nujno potrebo za pravičnejšo in dolgoročnejšo rešitev delitve osebnih dohodkov.**

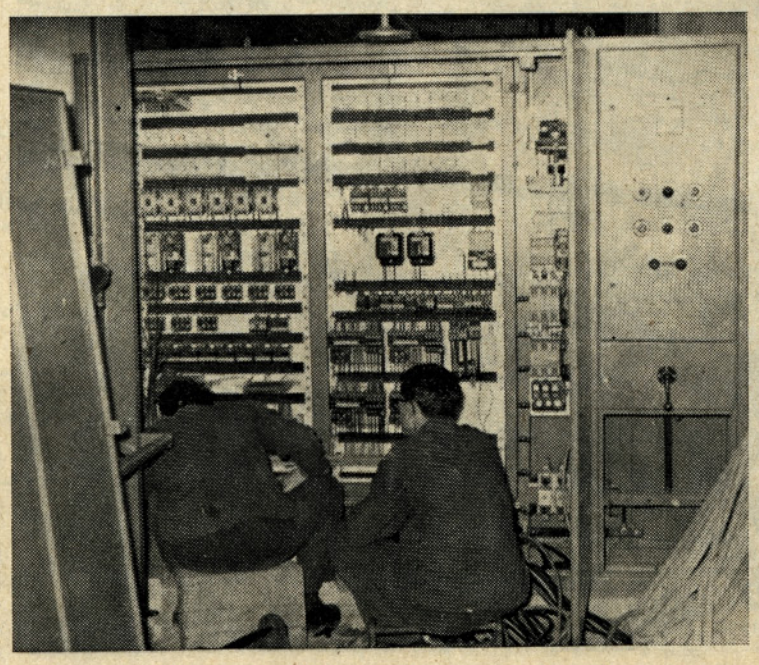

Montaža električne napeljave za novi pralni stroj

Tudi dosedaj smo vsako leto govorili o novem sistemu nagrajevanja po delu, pri tem pa vedno zapadli v enake napake. Vse preveč smo gledali človeka, ne pa zahteve in težave delovnega mesta. Da bi enkrat za vselej rešili vprašanje delitve osebnih dohodkov v našem podjetju, smo se povezali s strokovnjaki firme Gherzi, da bi nam predlagali sistem nagrajevanja, ki bi bil uporaben za naše podjetje. Strokovnjaki navedene firme so predlagali metoda analitične ocenitve, ki je do danes še najbolj znanstveno obdelana. Njihov predlog smo osvojili in že začeli s pripravljalnimi deli. **Razvijanje novega sistema nagrajevanja po delu bodo izvršili naši strokovnjaki s sodelovanjem strokovnjakov firme Gherzi. Pri tej odločitvi so nas vodile sledeče prednosti tega dela:**

— naši ljudje poznajo kolektiv in delovna mesta ter tako tudi laže analizirajo zahtevnosti delovnega mesta;

— prihranek na času in denarju za izvedbo rutinskega dela;

— naši ljudje bodo do potankosti spoznali novi sistem in s tem bo potom posvetovanj dana

(dalje na 4. strani)

Predelava tekstilnih surovin

TKANJE

(Nadaljevanje)

Po vdevanju osnovnih niti v liste in greben, vlagamo nasnovano osnovo v statve. Predhodnik mehanične železne statve je ročna lesena statev, ki je sestavljena iz sledečih glavnih delov: osnovni valj, križne palice, brdo z listi, podnožke, bilo z grebenom, lučalo s čolničkom, prsnik in blagovni valj.

Osnovni valj je večinoma lesen in ima na vsaki strani po en lesen kolut, ki mora biti na notranji strani popolnoma gladek, da ne trga osnovnih niti. Modernejši osnovni valji za mehanične statve so izdelani iz litega železa in imajo železne ali aluminijaste kolute. Zaradi velikosti koluta se nanj lahko navije do 15.000 m dolga osnova.

Križne palice preprečujejo pred listi zmedenje osnovnih niti. So iz lesa, ki je zelo gladek in se ne kosmati. Ena palica je običajno okrogla, druge pa so ploščate. Število palic na eni statvi je odvisno od števila listov in od načina križanja niti.

Brdo. Pri enostavnih vzorčnih tkaninah so nitnice enakovezočih osnovnih niti pritrjene na enem listu. Vsi listi skupaj na eni statvi tvorijo brdo. Za tkanje sta potrebna najmanj dva lista. Za najbolj enostavno prevezavo osnove in votka se vdeva eno polovico osnovnih niti (1., 3., 5. itd.) v očesce prvega lista in drugo polovico (2., 4., 6. itd.) v očesce drugega lista.

S **podnožkami** se dviga in spušča liste po določenem vrstnem redu, kot to zahteva vzorec željene tkanine. Upravljanje le-teh je nožno pri ročnih lesenih statvah, pri mehaničnih statvah pa strojno.

Bilo je dolgi vodoravni tram, na katerem teče čolniček sem in ter nosi tudi greben. Bilo je viseč ali pa se opira na dve nogi, z ležaji na dve kratki osi. **Lučalo** je napr. ki žene čoln. skozi cev od leve na des. stran tkanine in obratno. Pri ročnem tkanju se uporabljata dve usnjati kocki, ki sta gibljivo montirani na vsaki strani bila in povezani s kratko vrvico. Čolniček leži pred eno izmed dveh kock. Čim se potegne sunkovito v eni smeri za vrvico, udari usnjena kocka ob čolniček in ga žene na drugo stran bila. Potem se potegne vrvico v nasprotno smer in čolniček leti na nasprotno stran bila. Tako se pri vsakem sunku vnese eno votkovno nit v tkanino.

Čolniček je iz suhega bukovega lesa ter ima jeklene konice. V notranjosti je vreteno, ki nosi votkov navitek.

Prsnik je močan lesen drog preko katerega se navija tkanina na blagovni valj.

Blagovni valj ima kolut kot osnovni valj in se nanj navija gotova tkanina.

Vsi deli so vgrajeni v lesenem ogrodju statve, ki sestoji iz štirih navpičnih lesenih tramov, povezanih s prečniki.

Osnovne niti navite na osnovnem' valju, tečejo preko križnih palic skozi nitnice in greben. Zaradi izmeničnega dviganja in spuščanja enih ali drugih listov s pomočjo podnožk, nastane pred grebenom takozvana zev, skozi katero leti čolniček z votkom. Po vsakem vnešenem votku se dvigajo listi v drugačnem razporedu in na ta način se osnova in votek prepletata po željenem vzorcu v tkanini. Gotova tkanina se navije preko prsnika na blagovni valj (slika 2 vam nazorno prikazuje tkanje).

(Pri ročnem tkanju tkalec ali tkalka sedi in dela na sledeč način: z levo roko odrine bilo od sebe, z nogami poslužuje podnožki in z desno roko vnese votek v zev pred grebenom. Potem bilo potegne k sebi, da se pribije vnešeni votek h gotovi tkanini, ki je že navita na blagovnem valju).

Sodobna avtomatska statev (slika 3) ima v bistvu iste sestavne dele kakor ročna statev. Gibanje bila, listov in čolnička ter odvi-

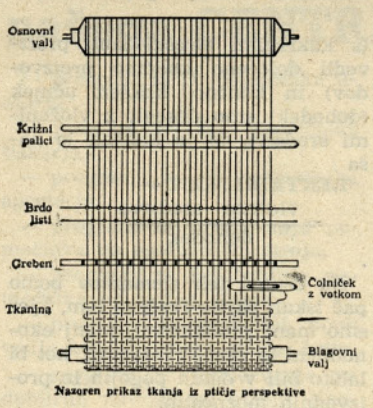

Nazoren prikaz tkanja iz ptičje perspektive

(Slika 2)

janje osnove in navijanje gotovega blaga je popolnoma mehanično in mnogo hitrejše kot na ročni statvi. Poleg tega ima mehanična statev razne varnostne mehanizme, to so ustavke in varovala. Varnostne naprave ustavljajo statev preden nastane okvara tkanine ali stroja. Statev se tudi sama ustavi, če se pretrga osnovna ali votkova nit in če čolniček nepravilno leži v zevu. Ker je tudi menjava praznih votkovih cevk za polne navitke avtomatska, tkalka samo nadzoruje delovanje več statev (20 do 40 strojev) in veže pretrgane niti.

Mehanične naprave za dviganje in spuščanje listov so: ekscentri, listovke in žakardski stroji.

Ekscentri so neokrogli železni koluti, ki se vrtijo in tako premikajo podnožke, ki s pomočjo vrvic in škripcev dvigajo posamezne liste z nitnicami po določenem vrstnem redu. Vsak list ima svoj ekscenter. Za tkanje blaga zahtevnejšega vzorca, ki potrebujejo več kot 8 listov, taka ekscenternaprava za dviganje listov ne zadostuje, pa se zato uporabljajo listovke.

Listovke dvigajo liste s platinami, ki jih po določenem vrstnem redu zagrabi tenko gibajoče jekleno ravnilo-nož. Platine so ploščate železne palice, ki imajo na enem koncu kljukico, ki jo izmen. zagrabi omenjeni nož, drugi konec platin pa je povezan preko vzvodov in vrvic z listi. Vrstni red dviga posameznih platin oziroma listov urejuje posebna naprava s pomočjo lesenih količkov ali luknjičastih kartic in jeklenih igel.

Za tkanje še večjih vzorcev ali celo slik in napisov, se uporablja žakardski stroj, ki ga je leta 1808 izumil Francoz Ch. M. Jaquard (Žakar) v Lyonu. Na tem stroju je vsaka nitnica posebej povezana s svojo platino.

Danes ločimo predvsem statve za tkanje bombažnih, volnenih, lanenih in svilenih tkanin. Nadalje razlikujemo:

— statve za tkanje kariranega pestrega blaga, ki menjajo več čolničkov z barvastimi votkovnimi nitmi;

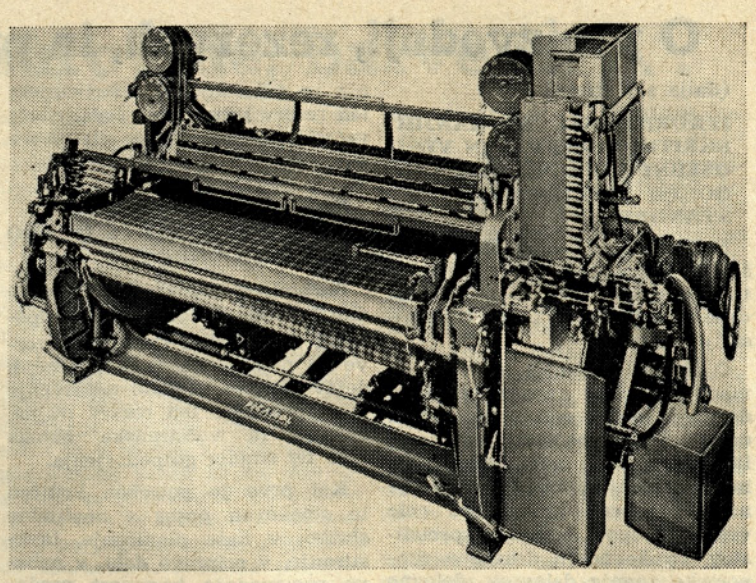

Avtomatske statve — (slika 3)

— statve za tkanje dvojenih tkanin. Te statve uporabljajo hkrati dva ali celo več osnovnih valjev;

— statve za tkanje preprog ali posebnih tehničnih tkanin, ki so izredno široke (do 16 m) in težke. Čolniček je dolg 50 cm in več;

— statve za tkanje pliša in žameta, ki vtkejo jeklene žice z rezilom za rezanje tkanih zank, da nastane značilna mehka površina;

— statve za tkanje gasilskih cevi;

— statve s posebnimi napravami za tkanje tila, frotira, trakov.

V zadnjih letih že izdelujejo statve brez lučala in čolnička. Pri teh statvah vnese votek v zev tanki vodni ali zračni curek. Brez čolnička tkejo tudi nekateri najnovejši tkalski stroji, kjer se votek odvije od nastavljenih križnih navitkov. Na teh vnašajo votek v zev posebni prijemalci. Razumljivo je, da ti stroji tečejo brez večjega ropota.

S tem sem na kratko opisal izdelavo tkanin. Tkanje je obširna tehnika, ki se stalno izpopolnjuje s tkanjem najfinejših tkanin iz sintetičnih vlaken.

M. Š.

(dalje prihodnjič)

Zanimivo iz drugih kolektivov

(dalje s 3. strani)

sigurnost, da bomo novi sistem nagrajevanja res pravilno izvajali.

Naši strokovnjaki imajo nalogo izdelati sistem nagrajevanja za delavce na proizvodnih delovnih mestih in za delavce na uslužbenskih delovnih mestih. Nagrajevanje delavcev mora biti v osnovah enako nagrajevanju uslužbencev, vendar v obeh primerih ne moremo uporabiti enake zahtevke za vrednotenje delovnega mesta. Izdelali bomo dva posamezna sistema, katerih osnova so enaki principi, vendar izhajajoč iz različnih metod postavitve zahtevkov, ki so razčlenjeni po težavnostnih stopnjah, katere zahteva delovno mesto.

Novi sistem delitve osebnih dohodkov mora imeti naslednje značilnosti:

— ostati mora v mejah naših veljavnih zakonov;

— imeti mora jasne in neovrgljive osnove;

— biti mora lahko razumljiv, z drugimi besedami — ne sme biti kompliciran;

— biti mora enostaven za obračun in kalkuliranje in biti mora pravičen.

NAJPREJ ANALIZA DELOVNIH MEST USLUŽBENCEV

V času, ko spreminjamo organizacijo podjetja, smo se odločili, da v prvi fazi analiziramo uslužbenska delovna mesta, in to delovna mesta do vključno vodij delovnih enot. Na osnovi analize delovnih mest bomo dobili osnove za opis delovnega mesta in za poznejše ovrednotenje delovnega mesta. Metoda nam narekuje, da gremo v analizi naslednjo pot:

— določitev delovnih mest, katere bomo analizirali;

— analiza navedenih delovnih mest;

— opis delovnega mesta;

— izbira ljudi, ki bodo sodelovali pri vrednotenju delovnih mest;

— definitivna izbira zahtevkov in definiranje zahtevkov;

— rangiranje zahtevkov in definicij;

— določitev težavnostne stopnje posameznih zahtevkov;

— določitev vrednosti za posamezne zahtevke.

Priprava analize je najvažnejši faktor za uspeh pri delu. Namen analize mora biti jasno postavljen in obrazložen. V našem primeru je namen analize izdelati analitično ocenitev delovnih mest, da bi dosegli pravično delitev osebnih dohodkov. Za izvedbo analize na uslužbenskih delovnih mestih v našem kolektivu nam metoda narekuje, da za vsakega uslužbenca izdamo dnevnik dela, katerega bo moral vsak dnevno izpolnjevati 4 tedne. V dnevnik dela je treba vpisati vsa dela, ki jih je nekdo izvršil v času dela (8 ur). Prav tako je treba vpisati potreben čas za vsako izvršeno delo in izdelano količino. Ko je končana perioda raziskave del na posameznih delovnih mestih, se izdela zbirnik dnevnika dela in odda vodji oddelka, ki izvrši kontrolo dnevnika. Vodje oddelkov ali služb oddajo vse dnevnike v nadaljnjo raziskavo službi za študij dela in nagrajevanja. S tem smo izvedli del analize delovnega mesta. Verjetno bo kdo postavil vprašanje, zakaj smo se odločili za pisanje dnevnika dela. Da smo se za to odločili, je enostavni razlog prihranek na času. V prvi fazi bo analizirano približno 191 delovnih mest, katera zaseda 350 do 360 ljudi. Če bi hoteli zajeti njihovo delo z osebnimi intervjuji, bi to trajalo mnogo dalj časa in zahtevalo precej več sodelavcev, kakor je predvideno. Pri izpolnjevanju dnevnika dela apeliramo predvsem na točnost dajanja podatkov. Vsako izigravanje samo zavlačuje delo, ker metode analize ni možno izigravati.

Drugi del analize delovnih mest zahteva izpolnitev vprašalne pole. Vprašalna pola je najvažnejši dokument za analizo delovnega mesta. Iz dnevnika dela dobimo dnevni razvoj dela na delovnem mestu, medtem ko nam daje vprašalna pola odgovore na vprašanja težavnosti in zahtevnosti delovnega mesta. Odgovori na vprašanja nam pokažejo zahtevke delovnega mesta, obseg in višino zahtevka, kar je zelo važno za izbiro pravilnih zahtevkov za uslužbenska delovna mesta v našem kolektivu. Ko je tako imenovani »anketiranec« odgovoril na vsa vprašanja, odda vprašalno polo svojemu predpostavljenemu, ki odgovore pregleda in da svoje pripombe. Vprašalna pola je zaupna in jo lahko prečita samo predpostavljena služba, ki analizira delovno mesto. Vsi podatki, dobljeni iz dnevnika dela in vprašalne pole, se analizirajo in se tako razčistijo vse nejasnosti. Po potrebi se izvršijo še kontrolni osebni intervjuji. Šele ko smo izvršili analizo vseh podatkov, se prične z opisom delovnega mesta.

V kratkem sem opisal prve korake v novi sistem delitve osebnih dohodkov, ker menim, da spada podana razlaga v pripravljalni čas našega dela. Služba za študij dela in nagrajevanja pripravlja vse potrebne podatke, da bo začetek analize delovnih mest stekel pravilno in nemoteno. Pri tem bi želel poudariti, da to delo ne sme sloneti samo na službi in njenih sodelavcih, temveč da je to delo nas vseh. Poglejmo malo v domače življenje in spomnili se bomo, koliko truda je potrebno, da naučimo otroka hoditi. Enako je pri našem delu. Precej truda in vestnosti bo potrebno, da bo novi sistem delitve osebnih dohodkov postal naš. Pri tem ne smemo pozabiti, da delamo za nas in da je predvsem od nas odvisno, ali bo-

(dalje na 7. strani)

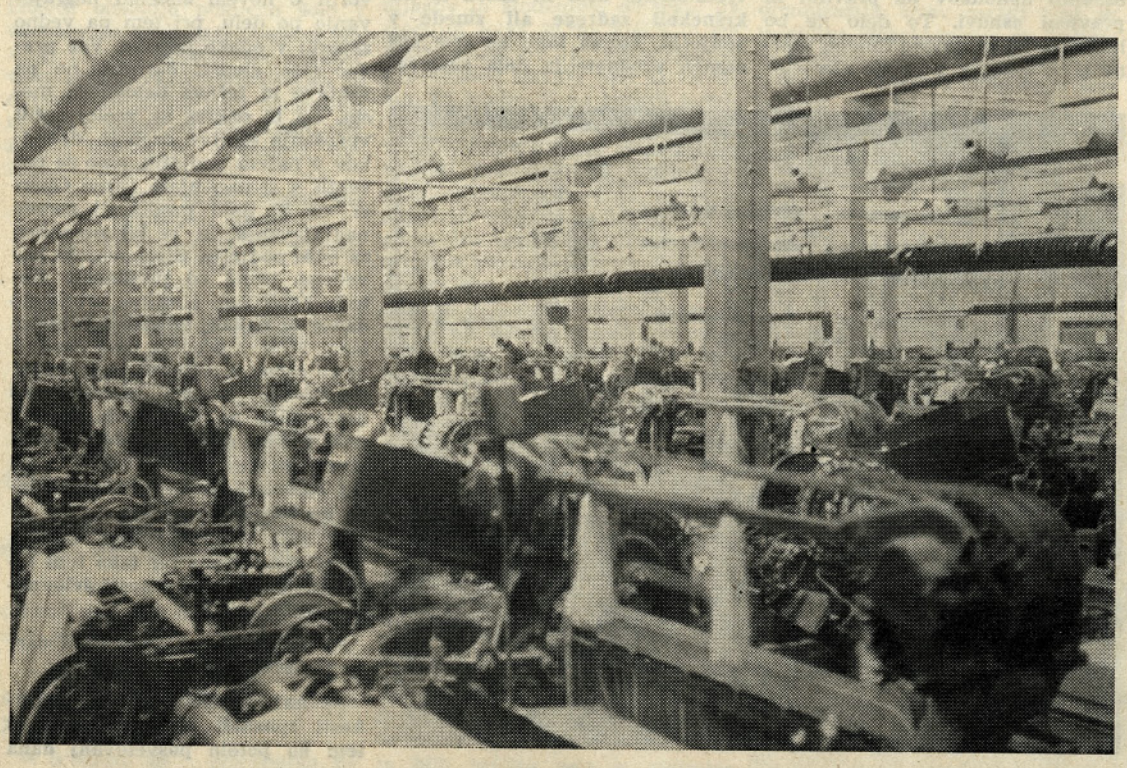

Pogled na avtomatsko tkalnico (Picanoli) v obratu I

Iz kranjske občine

Osebni dohodki in živ. stroški

Razmerje osebnih dohodkov nasproti življenjskim stroškom je vedno zanimiva tema. Tokrat sem zbral nekaj podatkov o gibanju osebnih dohodkov v občini in še posebej v našem podjetju v odnosu na življenjske stroške v občini Kranj.

Kot je znano, so se osebni dohodki na zaposlenega v letu 1965 povečali v povprečju za 26,6 %. V sedmih mesecih lanskega leta — od januarja do avgusta — so se povečali osebni dohodki v občini Kranj za 11,7 %; razlika do letnega povprečja pa gre na račun povečanja po uvedbi reforme. Nasprotno pa so se življenjski stroški povečali v povprečni družini v tem obdobju za 24,1 % v primerjavi s stroški v l. 1964. Ker so se osebni dohodki povečali za 26,6 %, pomeni, da so se realni osebni dohodki povečali za 2 % (povprečno). To razmerje je bilo še dokaj ugodno. Kako pa to razmerje izgleda v letošnjem letu?

Cene na drobno so se v primerjavi z l. 1965 dvignile za 17,5 %. Na ta porast vplivajo največ alkoholne pijače, katerih povečanje je 43,8 %, tobačni izdelki s porastom za 28,3 %, cene storitev (uslug) pa za 24,8 % in cene stanovanj s porastom za 93,3 %.

Porast cen je mnogo manjši, če primerjamo cene na drobno s povprečnimi cenami po reformi. Indeks povečanja življenjskih stroškov v primerjavi s povprečnimi cenami po reformi za letošnje prve mesece pa je 107 ali z drugimi besedami povedano za 7 % so porastle cene v kranjski občini v primerjavi s cenami v lanskem letu po gospodarski reformi.

Primerjava rasti osebnih dohodkov in rasti življenjskih stroškov za obdobje avgust—september 1965 s povprečjem l. 1964 pa pokaže, da so realni osebni dohodki po reformi padli za 1,7 % (indeks porasta OD = 141,2, indeks porasta življenjskih stroškov = 142,9).

V letošnjem letu se je situacija še poslabšala. V prvih treh mesecih letošnjega leta so se življenjski stroški povprečne družine povečali v občini povprečno za 7 % v primerjavi z razdobjem avgust—december 1965, istočasno pa so se povprečni osebni dohodki povečali le za 3,8 %, tako da je znašal padec realnih osebnih dohodkov za 3,2 %.

V našem podjetju pa so v tem razdobju narastli povprečni osebni dohodki za 5 %, kar pomeni, da so tudi pri nas padli realni osebni dohodki za 2 %.

Za ilustracijo podajamo še nekaj tabel o gibanju osebnih dohodkov in življenjskih stroškov v kranjski občini:

1. Življenjski stroški	jan.—april 1966 / avg.—dec. 1965	jan.—april 1965 / povprečje 1965
povprečno	107	117,6
industrijski izdelki	104,8	116
prehrana	104,4	115,5
bombažne tkanine	110,2	118,5
svilene tkanine	93,5	96,0
obutev	103,2	115,1
kurivo	110,6	134,2
prometna sredstva	106,9	120,1
stanovanja	100	193,3
obrtne storitve	106	116,2

V tej razpredelnici so podani podatki samo za nekatere dobrine, to je tiste, katere človek praktično vsak dan potrebuje. Največji porast cen je torej zabeležen pri bombažnih tkaninah in kurivu. Cene industrijskih izdelkov in prehrane pa so porastle približno za isti procent: 4,6 % (povprečje).

2. Osebni dohodki v kranjskih industrijskih podjetjih (povprečni osebni dohodki po vrstnem redu višine OD):

	povpreč. OD v letu 1966 (v S din)	porast v primerjavi s povprečjem 1965	porast v primerjavi z avg.—dec. 1965
1. Gorenjski tisk	101.100	156,3	141,4
2. Exoterm	100.300	137,8	127,3
3. Elektro	96.600	122,9	107,5
4. Toso	81.000	124,4	118,9
5. IBI	70.100	100,3	86,8
6. Sava	69.000	101,5	86,4
7. Kovinar	68.300	106,9	99,1
8. Standard	68.200	98,4	88,0
9. Tekstilindus	62.500	118,6	105,0
10. Planika	61.800	106,9	96,3
11. Iskra	59.000	119,9	111,5
12. LIK	57.000	111,0	99,7
13. Kranjske opekarne	52.100	93	81,7
14. Konfekcija Triglav	48.500	106,6	94,7
Industrija (povprečno)	63.400	113,4	101,6

Iz razpredelnice je razvidno, da so naši povprečni osebni dohodki pod občinskim povprečjem (12.000 zaposlenih v občini v industriji) nekoliko bolj pa je razveseljiv indeks porasta OD v primerjavi z ostalimi podjetji. Osebni dohodki so v letošnjem letu porastli najbolj v Gorenjskem tisku, Exotermu, Elektru, Tosu in Iskri. Glede na porast osebnih dohodkov je torej naše podjetje na 9. mestu.

3. Osebni dohodki v drugih gospodarskih dejavnostih

Za ilustracijo navajamo še podatke o gibanju osebnih dohodkov v drugih gospodarskih dejavnostih:

	povprečni OD v l. 1966 (v S din)	porast v povprečju 1965	porast v primerjavi z avg.—dec. 1965
Promet	88.400	136,2	123,5
Gozdarstvo	80.500	136,0	117,5
Kmetijstvo	68.900	114,1	99,4
Trgovina	70.600	110,0	100,3
Obrt	73.400	118,8	106,1
Komunalna podjetja	71.000	114,0	106,1
Gostinstvo	62.000	112,1	124,7
Gospodarstvo (povprečje)	67.500	115,8	103,8

Jože Javornik

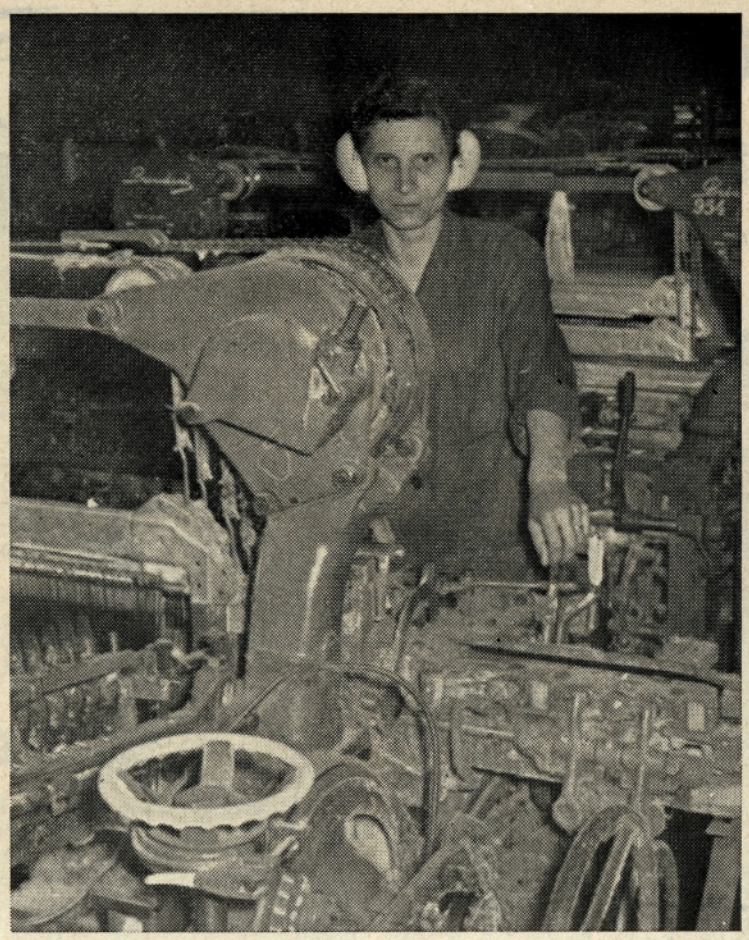

Milka Fajfar se sedaj počuti bolje

Tekmovanje ob petnajsti obletnici kegljaškega kluba »TRIGLAV«

Ob 15. obletnici KK Triglav smo imeli kegljači več tekmovanj. V borbenih igrah smo za mesec april dosegli I. mesto z rezultatom 846 podrtih kegljev. V disciplini 6 x 100 lučajev pa III. mesto z rezultatom 2395 kegljev. B ekipa pa je dosegla 8. mesto z rezultatom 2212 kegljev.

400 podrtih kegljev so naredili samo Martelanc (446), Čadež (416) in Žagar (412); ostali pa: Škrab (397), Beguš (394), Šušteršič (382), Rogelj (380), Jesenovec (372), Žvokelj (357), Urbanc (316), Cvirn (370) in Berčič (377).

V obeh disciplinah smo se tako uvrstili v finalni del tekmovanja. Med osnovnimi ekipami Gorenjske smo v borbenih igrah zasedli 5. mesto z rezultatom 1586 kegljev. V disciplini 6 x 100 lučajev smo nastopili v četveroboju (Elektro, Sava, Planika in Tekstilindus) in zasedli III. mesto z rezultatom 2485 (povprečje 414 kegljev na tekmovalca). Najboljši je bil zopet Martelanc (468), odlična pa je bila tudi Čadeževa (443), ostali pa: Škrab 412, Šušteršič 392, Rogelj 390, Žagar 372.

V mesecu juniju bo naše kegljače pričel trenirati rutinirani kegljač Lado Martelanc, pa se zato našim kegljačem obetajo boljši uspehi, seveda pod pogojem, da bodo poslušali trenerja. Tudi znamko 400 podrtih kegljev bo v bodoče treba večkrat preseči, ker je veliko odličnih kegljačev v ostalih kranjskih podjetjih, pa se bo težko plasirati na I. mesto s kegljači, ki mečejo izpod 400 kegljev.

Franc Škrab

KOMISIJE UPRAVNEGA ODBORA za OBDOBJE 1966|67

Uredniški odbor tovarniškega časopisa: Jože Javornik — predsednik, Janez Vraničar — namestnik, člani: Marija Semen, Franc Istenič, Magda Ostanek, Janez Ahačič, Slavica Bajt, Milena Sagadin, Boris Pertot, Nežka Štefe in Peter Gunčar.

Komisija za izvoz: Rudi Polak — predsednik, Pavel Gregorc — namestnik, člani: Viktor Smodej, Tončka Tepina, Anton Čare, Jože Brezec, Miloš Štempihar, Stane Seliškar — dipl. inž., Mirko Pogačnik — dipl. inž., Zvone Černe in Srečko Teran.

Komisija za prošnje in pritožbe: France Indihar, dipl. inž. — predsednik, Silva Kralj — namestnik, člani: Lojzka Tišler, Jože Bregar in Vida Žumer.

Komisija za požarno varnost: Miro Ravnihar — predsednik, Stane Vilfan — namestnik, člani: Martin Zaletel, Franc Osredkar, Janez Pičman, Franc Dolenc in Franc Hribar.

Komisija za prodajo in nadomestitev osnovnih sredstev podjetja: Anton Čare — predsednik, Jože Brezec — namestnik, člani: Jože Petelin, Franc Reš in Miro Dolžan, doktor prava.

Komisija za ugotavljanje škode: Zvone Černe — predsednik, Stane Sliškar, dipl. inž. — namestnik, člani: Janez Žezlina, Miran Novak in Rudolf Kodrič.

Komisija za prodajo odpadnega materiala: Franc Štupnikar — predsednik, Ivan Eržen — namestnik, člani: Janez Kozjek, Jože Knific, Silvo Sladič, Alojz Omejc in Karel Rozman.

Komisija za tehnično izpopolnitev: Marjan Strniša — predsednik, Janez ing. Mencinger — namestnik, člani: Ivan Lukančič, Anton Grošelj, dipl. inž. — in Anton Ropret, dipl. inž.

Komisija za obratne nezgode obrata I: Jugan Fedran, dipl. inž. — predsednik, Anton Blaznik — namestnik, člani: Ivan Belehar, Stane Mirt in Jože Šmid.

Komisija za reklamo: Viktor Smodej — predsednik, Miro Dolžan, doktor prava — namestnik, Anton Bezlaj — član.

Komisija za obratne nezgode obrata II: Ivan Traven — predsednik, Ivan Bogataj — namestnik, člani: Anton Plut, Alojz Zadražnik in Ivan Alič.

Komisija za rentabilnost poslovanja in cene: Anton Virnik — predsednik, Viktor Smodej — namestnik, člani: Franc Remic, Rudi Polak, Jože Brezec, Anton Čare, Dragica Ladiha in Černe Zvone.

Ožja komisija za cene: Anton Virnik — predsednik, člana: Viktor Smodej in Franc Remic.

Atomsko orožje in obramba

Da bi lažje in bolje razumeli, kakšne strahotne posledice lahko povzroči eksplozija ene same atomske bombe, bom pred samo razlago o atomskem orožju, kakršnega danes poznamo — vsaj bežno pokazal posledice eksplozije atomske bombe nad japonskim mestom Hirošimo. Pri tem bom uporabil tudi originalne zapise iz knjige »Zdravnikov dnevnik«, ki jo je napisal dr. Mičihiko Hačija, očividec vseh strahot, kakršne je doživela Hirošima ob eksploziji prve atomske bombe.

Z bombardiranjem Hirošime se začenja novo obdobje v človekovem prizadevanju, da uniči samega sebe. Tudi druga svetovna vojna je povzročila smrt milijonov ljudi, vendar je za njihovo uničevanje človek potreboval 4 dolga leta grozovitega boja, v katerem je uporabil tone in tone različnih bomb in drugega orožja.

Kaj pa Hirošima?

Tam je bilo vedrega in jasnega dne 6. avgusta 1945. leta ubitih na tisoče ljudi, še več pa jih je bilo hudo ranjenih, uničenih je bilo ogromno hiš, v katerih je živelo več stotisoč ljudi, in vse to se je zgodilo v hipu, ko je eksplodirala ena sama bomba.

Odtlej leži nad nami grozotno spoznanje, da bi utegnila večja uporaba atomskega orožja za vselej zatreti biološki razvoj človeškega rodu. Hirošima je postala usodno razpotje za vse človeštvo.

O 6. avgustu 1945 pripoveduje dr. Hačija takole:

»Rano zjutraj je bilo vse mirno, toplo in lepo. Skozi odprta vrata mi je pogled blodil nekam proti jugu, medtem ko je na lesketajočih se drevesih odsevala jasnina neba.

Na sebi sem imel spodnji del pižame in majico. Utrujen sem se zleknil na pod v svoji dnevni sobi, kjer sem kot član protiletalske zaščite prebedel vso dolgo noč v bolnišnici.

Nenadoma me je oslepil močan blisk — in brž nato še drugi. Res čudno je, kako živo se vtisnejo v spomin nekatere podrobnosti, saj še sedaj vidim, kako se je zaiskrila kamenita svetilka na kraju vrta. Tisti hip sem ugibal, ali je to ostro svetlobo povzročil vžgan magnezij ali pa gre samo za iskre, ki so padle z mimo vozečega tramvaja. Senca je izginila z vrta. Še trenutek pred tem je bilo vse svetlo in sončno, takoj nato pa vse temno in sivo. Skozi vrtinec prahu sem komaj še razločil leseni opornik enega izmed hišnih vogalov, ki se je sumljivo zamajal, nakar se je tudi streha grozeče povesila. Nagon me je silil, naj zbežim, toda grušč in bruna so mi nenadoma zaprla pot, in nekako sem vendar prišel na vrt. Postalo mi je slabo, pa sem se ustavil in presenečen ugotovil, da sem nag. Kako čudno? Kam neki so izginile spodnje hlače in majica?

Kaj se je vendar zgodilo?

Po vsej desni strani telesa sem bil porezan in krvav. Velik ostružek je gledal iz razcefrane rane na stegnu in nekaj mlačnega se mi je pocedilo po ustih. Otipal sem s prsti in ugotovil, da imam razmesarjeno lice in skoraj odtrgano spodnjo ustnico. Precejšen steklen drobec se mi je zaril v vrat. Mirno sem ga izdrl, da bi si ga neprizadeto ogledal na krvavi dlani, kot pač počne tisti, ki ga je omamil hud udarec.

Kje neki je žena?

Mahoma sem se prestrašil in zavpil: Žena, kje si vendar?

Curek krvi se mi je vlil po vratu. Je mar presekana glavna žila? Bom izkrvavel? Razsodnost me je zapuščala, pa sem začel na vso moč vpiti: To je bila 500-tonska bomba! Žena, kje vendar tičiš? Vrgli so 500-tonsko bombo!

(dalje na 8. strani)

Za igro in plažo

1. Dvodelna kopalna za manjšo punčko iz potiskanega kretona.

2. Za igro primerna oblekica, ki se lahko nosi tudi kot predpasnik iz enobarvnega blaga živahne barve ali iz potiskanega blaga.

3. Igralne hlačke iz kretona z drobno potiskanim vzorčkom ali pikami. Zapenja se na hrbtu. Okrasimo jih z drobno čipko.

4. Še ene igralne hlačke iz blaga z drobno potiskanim vzorčkom ali pikami. Zgornji del je krojen v obliki velikega ovratnika, ki se zapenja zadaj.

5. Iz vzorčastega ali progastega frotirja si ukrojimo enostavno haljo za plažo.

6. Še ena halja za plažo iz belega frotirja. Ovratnik in žepi so kombinirani z drugobarvnim blagom živahne barve. Gumbi so okrogli in iste barve kot kombinacija.

7. Za plažo kombiniramo enobarvne hlače in bluzo ravnega kroja, primerno za bolj okrogle postave.

8. Kopalna obleka za močnejše postave, krojena je iz drobno potiskanega blaga. Zapenja se spredaj.

9. Še ena kombinacija za bolj okrogle postave. Enobarvne hlače dopolnjuje bluza ravnega kroja svetle barve.

10. Kopalna obleka iz potiskanega blaga. Za močnejšo postavo naj bo vzorec bolj droben. Tudi črna kopalna je vedno lepa. Za bolj vitko postavo pa lahko vzamemo tudi blago z Op-art vzorcem.

11. Moderna poletna obleka, ki je krojena tako, da tečejo spredaj in zadaj proge poševno. Zgornji del pa je enobarven v barvi prog. Zapenja se zadaj.

12. Še ena obleka v kombinaciji prog in enobarvnega zgornjega dela. Krojena je kot halja, proge tečejo navpično. Spodaj zašijemo 2 vrsti gumbov odgovarjajoče barve.

MaK

Uporabnost hladilnika

Danes je že zelo malo gospodinjstev brez hladilnika, saj je ta posebno v poletnem času skoraj nepogrešljiv, posebno v stanovanjih brez kletnih prostorov. Za dobro in pravilno delovanje hladilnika, si zapomnite nekaj navodil:

Čeprav je temperatura v hladilniku nizka in preprečuje razvoj glivic, je vseeno treba paziti, da vanj ne shranjujemo pokvarjena živila, kot so: smrdljivo meso, nagnita zelenjava. Živila v hladilniku obstoje samo določen čas, zato jih ne hranimo predolgo, ker se vseeno lahko pokvarijo in izgube tudi na hranljivosti. V hladilniku so različna topla mesta, ki jih povzroča premikanje zraka. Mrzel, težji zrak pade na dno, toplejši se pa dviguje! Zato živila, katera morajo biti na hladnem, zložimo v spodnji predel. V zgornjem predelu hranimo mleko, jajca, surovo maslo, jogurt in vse maščobe. V sredini pod agregatom naj bo shranjeno meso, perutnina, ribe. Spodaj naj bo zelenjava, sveže sadje, pijača v steklenicah in podobno. Zelenjavo dobro operemo in osvežimo, predno jo damo v hladilnik. Priporoča se, da so vsa živila v hladilniku pokrita oziroma zavita. V ta namen uporabljamo posode iz plastične mase, katere dobimo v naših trgovinah in so zelo praktične. Lahko pa si pomagamo tudi s porcelanasto, stekleno ali drugo posodo. Če posoda nima pokrova, ga naredimo sami iz polivinila, celofana ali pergamentnega papirja. Pri nalaganju živil moramo paziti, da ne založimo prezračevalne odprtine, da zrak lahko neovirano kroži.

Za dobro delovanje hladilnika je zelo važno redno čiščenje. Debela plast ledu na hladilni glavi povzroča slabo hlajenje, ker je led slab prevodnik toplote.

Najbolje je tedensko hladilnik izključiti in odpreti vrata. Ko se led stali, pomijemo notranjost hladilnika z mlačno milnico in mehko krpo in ga dobro osušimo.

Skrbeti pa moramo tudi za gumijasto tesnilo, od katerega je odvisno, da so vrata dobro zaprta. V obratnem primeru vdira topel zrak v hladilnik in le-ta porabi zato več električne energije za hlajenje. Da se tesnilo ne omasti z rokami, zapiramo vrata vedno s kljuko. Umijemo ga ravno tako z mlačno milnico, speremo s čisto vodo in osušimo. Od časa do časa namažemo gumo nalahko z nekaj kapljic glicerina, da obdrži prožnost in ne poka. Neprijeten vonj v hladilniku odstranimo, če položimo vanj košček starega kruha.

Če se bomo držali teh napotkov, nam bo hladilnik dolgo in dobro služil.

D. F.

TEST: Kakšna gospodinja ste?

Kako se znajdete pri domačih delih?

Preberite ta vprašanja in po točnosti odgovorov boste lahko same presodile kakšna gospodinja ste:

1. Kako pozimi preprečite nastajanje ledenih kapljic na oknih?
2. S čim namažete model za torto: z oljem ali maslom in zakaj?
3. Ali uporabite nož, če ne morete odstraniti torte iz modela?
4. Ali se kuha testo v pokriti posodi ali brez pokrova? In riž?
5. Ali daste meso za kuhanje v lonec s hladno ali vrelo vodo? In ostale sestavine?
6. Se serviete, ki smo jih uporabljali pri jedi rib, perejo skupaj z ostalimi?
7. Veste, na kakšen način lahko preprečite, da bi se vam mleko prismodilo?
8. Če se vam nekaj prilepi na likalnik, kako to odstranite?

Pravilni odgovori:

1. Steklo obrišete s krpo, namočeno v vodi in alkohol.
2. Z oljem, ker maslo vsebuje vodo in se zato torta prilepi takoj, ko se voda osuši.
3. Ne, dovolj je, da zavijete model v vlažno krpo.
4. Testo kuhate v pokriti posodi, riž pa brez pokrova.
5. Vse sestavine, vključno tudi sol, daste v mrzlo vodo, meso pa dodaste šele, ko voda že vre.
6. Ne, peremo jih posebej v hladni vodi, ker vroča voda še poveča neprijeten vonj po ribah.
7. Dovolj je, da kozico prej oplaknete z vodo.
8. Dno likalnika očistite s fino slamico, nato namažete s parafinom in obrišete z volneno krpo.

S. B.

Kako shranimo sveže meso?

V vsakem primeru na hladnem! Zavarujemo ga pred muhami! V vročih poletnih dneh ga zavijemo v platneno krpo, navlaženo s kisom, nakar ga damo v hladno klet. Najbolj idealno pa je, če imamo hladilnik. Meso ne smemo hraniti (v hladilniku) kar v papirju ali na krožniku brez ovitka ali pokrova. Če nimamo primerne steklene ali porcelanaste posode, ki jo je možno dobro pokriti, ga damo v polivinilasto vrečko, ker se tako ne izdiši in ne navzame duha od drugih jedil.

Čiščenje mesa:

Meso ne sme ležati v hladni vodi, ker voda topi in odvzema hranljive snovi. Operemo ga hitro, tik pred uporabo; najbolje je pod tekočo vodo, nakar ga skrbno osušimo. Majhne kose mesa ne izpirajmo, ampak jih po potrebi samo očistimo z nožem. Mesa tudi ne pustimo ležati nasoljenega, ker sol odvzame vlago in tudi hranljive snovi.

Nasveti:

Ko kupujemo meso, je dobro da vemo naslednje:

Pri nakupu mesa moramo biti vedno previdne! Priporočljivo je kupovati meso vedno v isti prodajalni. Če vrste mesa poznamo, bomo tudi laže kupile kar želimo.

Sveže goveje meso: ima svetlikajoč izgled. Močno rdeča barva in bela maščoba sta znaka dobre kalitete. Temno rdeča barva mesa in rumena maščoba je znak, da je meso od stare živali.

Telečje meso: od mladih telet ima sveže roza barvo.

Sveže svinjsko meso: ima roza barvo in belo mast.

Ovčje meso: od mladih živali ima svetlo rdečo barvo, maščoba pa je gladka in bela. Rumeno maščobo imajo samo starejše živali.

Zanimivosti iz...

(dalje s 4. strani)

mo prihajali v podjetje zadovoljni. Vsako nerganje, preden bo izdelan novi sistem nagrajevanja, je naperjeno proti nam samim. Obenem pa je znak, da nismo dovolj pripravljeni začeti z delom. Zato je pri razlagi sistema nujno potrebno aktiviranje vseh samoupravnih in političnih dejavnikov v kolektivu, da bo vsak posameznik vedel, kaj želimo in kaj bomo dosegli, ko bo delo končano. Sodelovanje vseh članov kolektiva nam jamči, da bo novi sistem nagrajevanja res pripadal delavcem. Le če bomo dosegli sodelovanje vseh v kolektivu, bo novi sistem nagrajevanja res pripadal delavcem. Le če bomo dosegli sodelovanje vseh v kolektivu, bo novi sistem pravičnejši in le tako bo zagotovljeno geslo, ki ga vedno uporabljamo: »DELITEV OSEBNEGA DOHODKA PO VLOŽENEM DELU.« Zdravko Bedžuh

Varnost pri delu in drugod

Čeprav je svetovni dan zdravja že mimo, bi se vseeno malo pogovorili o važnem vprašanju, ki ga mladi ljudje dostikrat vse premalo upoštevajo. To vprašanje je: **kako ohraniti zdravje in življenje na delovnem mestu, pri delu, na cesti, doma, skratka povsod, kjerkoli nam grozi nevarnost.**

V proizvodnji, kakršna je naša, ki se večkrat razvija tudi skokoma, skušajo služba HTZ in tudi organizatorji ter vodje dela urediti delovni postopek smotrno in preudarno, pač tako, da bi se čim laže ognili nevarnostim, ki na mnogih mestih neposredno ali posredno groze izvajalcu ali pa njegovi bližnji okolici.

Če vemo, da je organizacija varnostne službe in ureditev varnih pogojev dela dolžnost delavskih organov in tehničega vodstva podjetja, pa je tudi dolžost slehernega delavca, ki delo neposredno opravlja, da upošteva varnostna navodila in se podreja varnostnim ukrepom. Varnostna disciplina — to ni samo pogoj za uspešno izvršitev dela, marveč tudi jamstvo, da se pri delu ne bomo poškodovali ali ponesrečili. Tega se mladina včasih sploh ne zaveda ali pa o tem ni dovolj pučena. Zaradi teh okolnosti pa dela mlad človek pogosto napake. Marsikateri fant ali dekle največkrat sploh ne razmišlja o nesrečah pri delu, na cesti ali doma. Še pomisli ne, da prihaja zjutraj na delo zdrav, vesel in zadovoljen, pa pride trenutek nepazljivosti, omalovaževanja, nedisciplineinže je lahko brez prstov, roke ali pa se drugače poškodujejo, laže ali huje, in čez uro ali dve je že med trpečimi pacienti — v bolnišnici.

Usodno za mladino je, da se mnogih napak in nepravilnega ravnanja pri delu ali na cesti sploh ne zaveda — ali nasprotno: prepričana je, da dela pravilno oziroma tako, kot ji je pokazal mojster. Nič kolikokrat so zato taki ljudje na delovnem mestu pretirano samozavestni. To še posebno velja za takšno delo, kjer so nevarnosti skrite. Vse preradi preslišijo mladi ljudje varnostna navodila ali opozorila starejših delavcev. Pogosto se jim postavijo po robu in oporekajo, češ: »Saj nevarnosti sploh ni, meni se ne bo prav nič pripetilo, ker že vse znam in tudi zmorem.« Takšno mišljenje in pretirano samozavest povzroči omalovaževanje predpisov, katerih upoštevanje je osnovni pogoj za varni potek slehernega dela.

Takšna omalovaževanja, nepravilna ravnanja in nedisciplina pa se ne pojavljajo samo na delovnem mestu, temveč pogosto tudi na cesti, kjer so posledice navadno še hujše. (V statist. štejejo v nesreče pri delu tudi nesreče, ki se pripetijo ljudem, ki gredo na delo ali z dela. Teh nesreč na cesti je ponekod kar nad 15 %).

Ker so tudi nesreče na cesti številne zlasti pri mladih ljudeh, se spomnimo tistih ugotovitev, o katerih poročajo dnevniki in tudi krajevni časopisi. Pogosti so n. pr. naslednji dogodki:

— Mlad motorist (z ali pa brez izpita) drvi po cesti, kolikor zmore motor. Žilica mu kar ne da, da ne bi prehitel kogarkoli, čeprav cesta za prehitevanje ni primerna. Ko mu prehitevanje uspe, drvi zadovoljen dalje. Enkrat je šlo, drugič tudi, toda — enkrat je nesreča tu. Prehiteti hoče osebni avtomobil, ki se mu ne pusti, cesta pa je ozka, komaj široka za dve vozili. Med prehitevanjem se pojavi iz nasprotne strani kolesar, ki vozi mirno in disciplinirano po svoj desni. Velika brzina in zavore ne morejo rešiti situacije. Motorist podere kolesarja, se zarije v avtomobil in nesreča je popolna; rezultat pa: kolesar povožen do smrti, motorist hudo poškodovan, na avtomobilu, motorju in kolesu pa velika materialna škoda. Za preudarnost vselej prepozno.

Iz mladih ljudi kar kipi življenjska sila. Tako se le prerado zgodi, da precenjujejo svojo moč, sposobnost in znanje Nesrečo tako rekoč kar izzivajo.

ZAKAJ SO TAKŠNI, ZAKAJ RAVNAJO TOLIKOKRAT TAKO NESPAMETNO?

Verjetno se žele postaviti pred prijatelji in znanci; žele se uveljaviti. Žene jih čustvo, razum pa ne upoštevajo. To jih pokoplje. Tisoče in tisoče nesreč dokazuje, da se mladi ljudje ponesrečijo naj večkrat zato, ker so hoteli biti nekaj posebnega, nekaj izrednega, torej izjema med sovrstniki. Biti hočejo pač junaki.

KAJ JE NUJNO? KAJ MORAMO VEDETI IN SPOZNATI?

Mladi ljudje naj pravočasno spoznajo, da jim otročarije, nesmiselno tveganje in izzivanje nevarnosti ne delajo časti in veljave pri prijateljih in še manj pri prijateljicah.

Vse te slabosti in nespametna ravnanja jih spravljajo samo v življenjsko nevarnost.

S takšnim obnašanjem ogrožamo tudi življenje in zdravje tistih, ki so disciplinirani na delu, na cesti — sploh povsod.

Le pametno in trezno ravnanje nam bosta ohranila zdravje in življenje. Le tako se bomo izognili morebitni pohabljenosti za vse življenje. Invalidov imamo v naši republiki že preveč.

Mladi upravljalci v gospodarski organizaciji moramo vedeti, da povzročajo nesreče pri delu veliko gospodarsko škodo, zaradi katere trpe sami, in ostali člani kolektiva, v katerem so zaposleni, in končno tudi družba, ki ima zaradi nesreč pri delu vedno večje stroške in obveznosti.

POMANJKLJIVA POUČENOST

Nekaj pa je tudi takih fantov in deklet, ki niso predrzni, temveč prej plašljivi in boječi. Nekateri so takšne narave, največ pa je takih, ki se boje delovnega mesta (dela ali stroja, ki se ob njem ne počutijo varne, čeprav želijo, da bi delali varno. Tak strah pred nevarnostjo ima določ. svoj vzrok: takšni ljudje so bili pri uvajanju na delovno mesto premalo poučeni ali pa so se pri pouku premalo zanimali za pravilen, točen in varen potek dela. Tako premalo poznajo elemente varnega dela. Zaradi te okolnosti se pri delu počutijo vedno negotove, saj delovne operacije ne poznajo dobro, in tako napravijo usodno napako, pa je nesreča tu.

Statistični podatki zdravstvene službe Slovenije kažejo, da se vsako leto ponesreči največ mladih ljudi in novincev. Za nobeno industrijo ali drugo gospodarsko dejavnost (gradbeništvo, kmetijstvo, gozdastvo, obrt, trgovino, promet itd.) ni izjem. Če vemo, da se jih letno ponesreči nad 50.000 samo na območju SRS, potem nam podatek nalaga skrb, da se z vsemi silami vržemo na preventivno preprečevanje nesreč.

KAKO BOMO TO DOSEGLI

Predvsem se mora vsak temeljito seznaniti z delom na svojem delovnem mestu od začetka do konca operacije, ker bo le tako spoz. nevarnosti in možnost poškodb in nesreč. Kot drugo pa je važno, da je treba razumeti vse varnostne ukrepe in navodila, jih upoštevati in se po njih točno ravnati.

POMNIMO, da je eden najvažnejših pogojev za varno delo strokovnost (to je: znanje, spretnost in izkušenost), katero si mladi ljudje morajo pridobiti. Pri mojstru bo veljal za dobrega poznavalca in izvrševalca dela le tisti strokovnjak, ki bo delo jemal resno in ga opravljal razumno. Če nekdo omalovažuje varnostna navodila in opozorila, če je pretirano drzen ali pri delu boječ, se pokaže v kaj slabi luči. Za tega bo mojster takoj vedel, da svojega dela ne pozna, da pri delu ni zanesljiv, da ga opravlja nepremišljeno.

ZA VSE PA VELJA:

Pri delu v tovarni, na poti domov in doma bodimo vedno previdni, upoštevajmo varnostne povidni, upoštevajmo varnostne napotke in znake, pa bomo ostali zdravi in živi. J. Š.

Nagradna križanka

VODORAVNO: 1. del ozemlja, po katerem teče reka, 7. za sajenje namenjena mlada rastlina, 13. sestav, 19. neomejena črta v geometriji, 21. kamenina (zmes magnezijevega in železovega silikata), 22. dan vstaje makedonskega ljudstva proti Turkom, 24. judovski verski učitelj, 25. narodno žensko ime, 27. globočina, ki se imenuje po italijanskem kraju Siena, 29. kazalni zaimek, 30. otroški naziv za očeta, 31. medvedek iz priljubljene otroške oddaje zagrebškega televizijskega studia, 32. besednjak, 33. gosta tkanina s svetlim licem za delovne halje in podlogo, 35. reka in departma v jugovzhodnem delu Francije, 36. posoda za bencin, 37. znamenit starorimski pisec, znan po opisu izbruha Vezuva leta 79 (ima vzdevek mlajši), 38. dan v tednu, 39. površinska mera, 40. iz deščic oblikovan pod v stanovanju, 41 italijanski baročni slikar (Guido), 42. oskrbnik vinske kleti, 43. pismonoša, 44. sprimek zemlje ali snega, 45. redka bombažna tkanina za previjanje ran, 47. modro barvilo, 49. slaven francoski književnik, začetnik naturalizma (Émile, »Germinal«), 50. metal, 51. enako kot 39. vod., 53. rusko žensko ime, 54. delavec, ki polaga tlak, 56. prevara, zvijača, 57. predpona, s katero označujemo visoko starost, 58. dalmatinsko moško ime, 59. lesnata vzpenjalka z velikimi raznobarvnimi cvetovi, 60. gosti in lepljivi sokovi, ki jih izločajo nekatera drevesa, 61. vrsta plevela, ki cvete v belih cvetovih, 62. sosednji črki v abecedi, 63. ime več čeških kraljev, 64. znano indijansko pleme, 65. partizansko ime bosanskega politika Djura Pucarja, 66. orožarna, tovarna orožja, 69. kategorija pri koksu, 71. poredež, baraba, 73. žensko ime, 74. čisto premoženje, gotovina, 75. pojedina ob slovesu (pri nas je v navadi ob maturi).

NAVPIČNO: 1. pomiritev, sporazum, 2. človek, ki prebiva na trati, 3. pobočje, 4. pobeg, 5. angleški brinovec, 6. kemični znak za aktinij, 7. vojak, borec, 8. ljubljanska tovarna alkoholnih pijač, 9. krajši naziv za diafilme, 10. štiri z rimskimi številkami, 11. jedka tekočina, ki razjeda kovinske predmete, 12. ioni z negativnim električnim nabojem, 13. puščavski polotok med Sueškim zalivom in zalivom Aqaba, kjer so v okviru čet OZN nastanjeni tudi jugoslovanski vojaški oddelki, 14. nekdanji prebivalec na ozemlju današnje Slovenije, 15. nasprotje od lačen, 16. začetnici priimka in imena slavnega jugoslovanskega izumitelja na področju elektrotehnike, ki je deloval v ZDA, 17. kratica za edidit (izdal, založil), 18. način dela, 20. prebivalka glavnega mesta balkanske države, 23. nekdanji pravniški poklic, 26. odlično nogometno moštvo iz Milana, 28. ljubkovalno žensko ime, 31. žensko ime, 32. prevarant, goljuf, 33. bosanski premogovnik v bližini Tuzle, 34. daljše časovno obdobje, 36. drugo ime za kaščo, 37. naslov visokega cerkvenega dostojanstvenika, 38. izloček ustnih žlez, 40. obdelana površina, njiva, 42. del noža, 43. del skladbe, 44. drugo ime za ciklamo, 45. domača pernata žival, 46. kamenina, ki se imenuje po hribu v bližini Beograda, 47. prepir, 48. lepo vedenje, 49. sprostitvi namenjen del človekove dejavnosti, 50. enoletna rastlina s plazečimi se poganjki in podolgovatim plodom, 51. najvišja gora Turčije, 52. močno srbsko žganje, 54. odjemnik toka pri trolejbusu, 55. preprosto orožje, 57. manjša elektrarna na Soči, 59. socialni položaj, 60. pesem, napev, melodija, 61. del pohištva, 63. množinski osebni zaimek, 64. ime ljubljanskega klarinetista in skladatelja zabavnih melodij Sossa, 65. poželenje, strast, 67. kratica za poljsko denarno enoto zlot, 68. začetnici sodobnega slovenskega športnega novinarja in reporterja, 70. kratica za »Ljudska tehnika«, 72. srednji del besede NOVI.

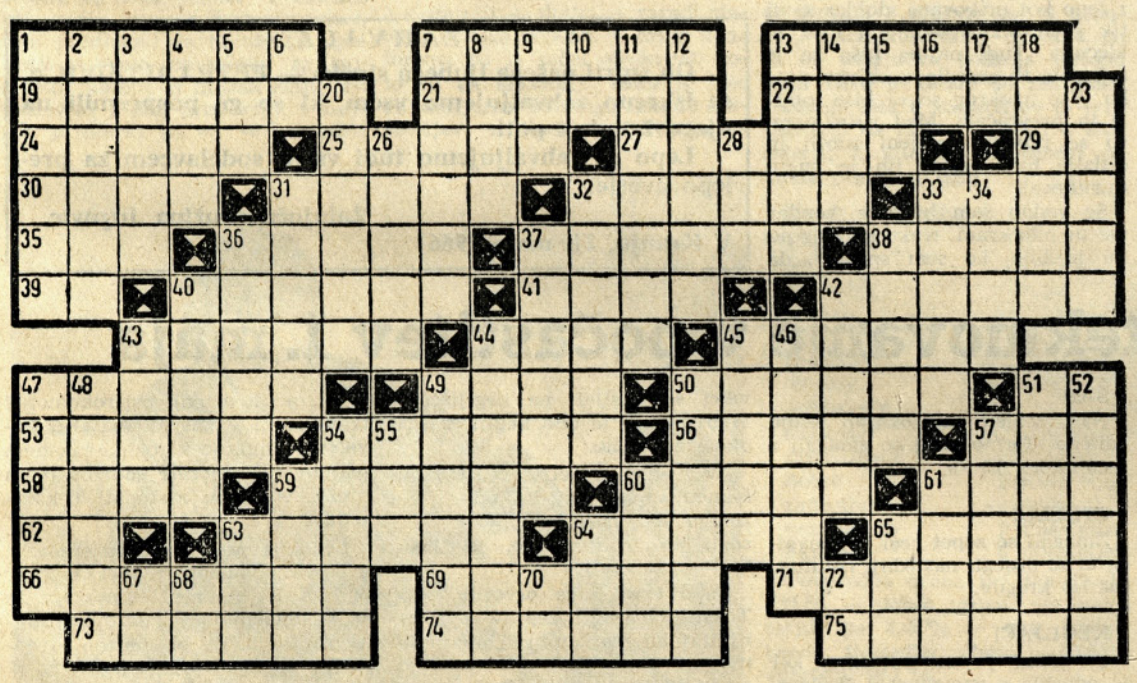

Izžrebani so bili:

Danes objavljamo dobitnike nagrad za prvomajsko križanko, ki je bila objavljena v 4. številki Tekstilca in tiste, ki so pravilno rešili (bili izžrebani) nagradno križanko, ki je bila objavljena v 5. številki Tekstilca.

PRVOMAJSKA

1. nagrada — 25— novih dinarjev — Teodora Mesarič, predilniški laboratorij — obrat II.

2. nagrada — 20.— novih dinarjev — Slavka Zupančič, tkalnica I

3. nagrada — 15.— novih dinarjev — Pavel Zupančič, tkalnica I

OBJAVLJENA V 5. ŠTEVILKI

1. nagrada — 20.— novih dinarjev — Darinka Fajdiga

2. nagrada — 15.— novih dinarjev — Franc Reš

3. nagrada — 10.— novih dinarjev — Marinka Čarman

4. nagrada — 10.— novih dinarjev — Rudi Majnik, Luznarjeva 20, Kranj

5. nagrada — 5.— novih dinarjev — Bojana Slabe

Opomba: pri žrebanju je bilo izločenih več križank (gre za prvomajsko križanko), ker so reševalci naredili napake. Največ napak je bilo vodoravno 9 (mesto v južni Turčiji ob reki Seyhan); pravilno je ADANA in ne ABANA. 48 vodoravno (pritok veletoka Rena iz Švice) je pravilno AARE in ne AERA.

Današnje rešitve pošljite najkasneje do 10. julija 1966!

V imenu Obratnega delavskega sveta predilnice I izrekam

javno pohvalo

Rozaliji Pavlin, Kristini Mali in Mariji Bizjak.

Omenjene tovarišice so s hitrim in energičnim posegom pogasile ogenj, ki je izbruhnil na prstančevem stroju št. 68, dne 9. junija 1966 ob 4.15 uri. Zaradi njihove prisebnosti ni bilo materialne škode.

Kristina Zorman
predsednik ODS

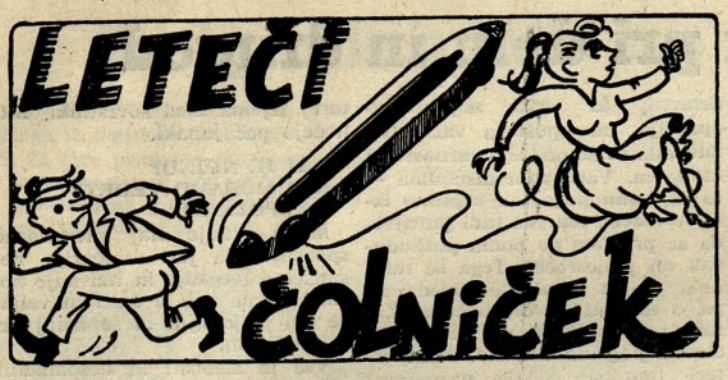

Ventilator v vzorčno sobo	ODSTRANITE SODE
napis - TEKSTILINDUS	

Danes pa imam nekaj prav posebnega v načrtu, in sicer sva se z urednikom zmenila, da bo poslej v mojem članku tudi ČRNI OKVIR, v njem pa bodo vse tiste napake in nepravilnosti, ki jih je treba popraviti ali odstraniti. Ta okvir bo zato nekaj podobnega kot črna tabla v televizijskem programu, na kateri so označene napake in nepravilnosti, ki obstajajo po vsej Sloveniji.

V črnem okvirju bodo seveda samo naše notranje napake in nepravilnosti, in sicer takšne, ki bi jih z malo dobre volje in razumevanja lahko odstranili ali popravili, pa jih iz malomarnosti, nevestnosti in podobno nočemo. V tem okvirju bodo, dokler bodo aktualne.

Kot prvo zadevčico bom dal v okvir ventilacijsko napravo v vzorčni sobi, o kateri že dalj časa govorimo, pa je še vedno niso montirali, čeprav so delovni pogoji v tej sobi, zaradi slabega zraka, vse prej kot zdravi in normalni.

Potem bi morali dati v ta okvir še nered v obratu I. Tokrat naj bodo to razni polni sodi, ki so razmetani kar ob cesti, nasproti plemenitilnice. Uprava skladišč naj zadevo uredi!

V ta okvir spada brez dvoma tudi napis na zgradbi plemenitilnice oziroma gravure. Čas je namreč že, da bi se tam pojavil TEKSTILINDUS namesto sedanje TISKANINE. Isto velja tudi za napis v obratu II.

Prepričan sem, da bo ta način le nekoliko vzpodbudil tiste, ki trenutno niso preveč navdušeni, da bi te nepravilnosti in napake popravili oziroma odstranili. Prihodnjič bomo navedli še oddelke, ki bi to morali storiti, pač samo zaradi preglednosti in jasnosti.

Za začetek bom tako obdelal bolj splošne zadevice, kasneje pa se bom lotil tudi bolj konkretnih, kjer se bodo v okvirju pojavila tudi imena posameznikov. Razume se, da bom take primere dobro proučil in tudi podprl z dokazi.

Pa brez zamere že kar vnaprej, dragi prizadeti!

Razume se, da bom z veseljem objavil tudi vaše predloge, če bodo le resnični in posledica malomarnosti in nevestnosti. Provokacij mi pa ne pošiljajte, ker ni namen črnega okvirja, da dela zdrahe in nepotrebne probleme, temveč je njegov namen, da izboljša nepravilne razmere znotraj našega kolektiva, da sem in tja opomni krivce, da ne smejo delati tako, kot njim ugaja, temveč tako, kot je pravilno in potrebno.

Ne bo odveč, če odgovorni malo pogledate naokrog, če ni morda tudi na vašem področju kaj preveč takih reči, ki bi lahko prišle v črni okvir! Tu mislim predvsem na nered in nesnago v nekaterih obratih in okrog vaših zgradb, mislim tudi na okrog ležeče cevke in kopse, na zamujanje v službo in tako dalje. V tale okvirček pa pridejo lahko tudi nepravilni odnosi, nedisciplinirano posameznih članov, kakšen pijanček in kradljivček, pa še to in ono. Gradiva mi verjetno ne bo primanjkovalo niti zmanjkalo.

Naj bo za tokrat dovolj — nekaterim bo že to preveč. ZA PRIHODNJO ŠTEVILKO PA RESNO RAČUNAM TUDI NA PAMETEN PREDLOG TEGA ALI ONEGA ČLANA, KER VEČ LJUDI VEČ VE, PA BO NAŠ OKVIRČEK POSTAL ZANIMIV IN TUDI DOVOLJ PESTER.

L. č.

Pogled na previjalnico v tkalnici I

Atomsko orožje in obramba

(dalje s 5. strani)

Bleda, vsa trepetajoča, v raztrgani in s krvjo poškropljeni obleki se je žena pojavila sredi ruševin najine hiše, držeč se za komolec. Ko sem jo zagledal, sem se pomiril.

Vse se bo uredilo, sem zakričal. Samo čimpreje morava od tod! Najkrajša pot na ulico je vodila skozi sosednjo hišo, pa sva se namenila kar tja čez. Spotikaje sva tekla, padala in spet tekla, dokler nisem zadel ob nekaj mehkega in se zgrudil, kot sem dolg in širok čez ulico. Spet sem se postavil na noge in pri tem opazil, da sem se spotaknil ob človeško glavo.

Oprostite mi, prosim, sem zajecljal preplašeno. Nihče mi ni odgovoril. Pred menoj je ležal mrtvec. To je bila glava mladega častnika, čigar truplo je ležalo nekaj korakov proč, stlačeno pod težko ograjo iz litega železa.

Negotova in zbegana sva obstala z ženo kot prikovana, dokler se ni tik pred nama zamajala hiša in klecnila. Tudi najina hiša se je zagugala in sesedla v oblaku prahu. Vse naokrog so se hiše lomile in prevračale. Med ruševinami so se pojavili ognjeni zublji in čedalje hujši veter jih je vneto razpihoval.

Še vedno sem bil nag, vendar me ni bilo sram. Kako neprijetno mi je bilo, ko sem spoznal, da se nič več ne sramujem. Omedlel sem. Za hip sem počil.

Polagoma je dobival prostor okrog mene svoje prave oblike. Megleno sem začel razločevati obrise ljudi. Vse je bilo tako, kot da hodijo mimo mene duhovi. Videti je bilo, kakor da se nekatere teh senc z nepopisnimi bolečinami pomikajo naprej kot ptičja strašila; roke so molele proč od teles, in krilile. Nisem razumel, kaj naj to pomeni, dokler nisem naposled opazil, da so vsi ti ljudje strahotno opečeni, da tišče roke od sebe proč zato, ker hočejo preprečiti boleče trenje opečenih udov ob živo meso.

Iz megle se je izluščila naga ženska z nagim otrokom v naročju. Povesil sem oči. Kaj, če jo je presenetilo v kopalnici? Ko sem zagledal še razgaljenega moškega, sem pomislil, da se je tudi njemu najbrž pripetilo isto, kot meni: neka neznana sila nam je strgala obleke s teles.

Plameni so razsvetlili nebo. Nad nami se je valil črn dim, poln žarečih isker. Zublji so postajali vedno daljši. Valovi vroč. zraka so butali v nas. Začelo je tako strahovito pihati, da je s strehe odtrgalo pločevinaste plošče in jih med brenčanjem in sikanjem zagnalo proti nebu. Po zraku so frčali žareči kosi lesa in kot goreče lastovke padali nazaj na tla. Železni okenski okvir, ki ga je ogenj izjedel, je treščil tik za nami. Mimo mene je švignila ognjena kepa in mi opekla kožo.

Hirošimo, ni bilo več mesto temveč le požgana puščava. Na vzhodu in na zahodu je bilo vse zravnano z zemljo. Na ulici so bili samo mrtvi in ranjeni. Nekateri so bili tako, kot da jih je smrt pokosila na begu, drugi so ležali po tleh z razkrečenimi udi. Hirošimo je bila podoba živega pekla, še več, bil je to pravi pekel.

(Dalje prihodnjič)

M. B.

ZAHVALA

Ob smrti našega ljubega sinčka — PETRA JUGOVIC-a, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Lepo se zahvaljujemo tudi vsem sodelavcem za prelepo cvetje.

Žalujoča družina Jugovic

V Kranju, 21. maja 1966

Športno tekmovanje v počastitev 1. maja

V enem oddelku tkalnice I so uvedli uporabo antifonov

Že več let tekmujeta podjetji BPT iz Tržiča in Tekstilindus v počastitev 1. maja, in to v naslednjih disciplinah: nogometu, rokometu, kegljanju, streljanju in šahu. Nagrada za zmagovalca je prehodni pokal, katerega so lani osvojili Tržičani, letos pa tekmovalci našega podjetja.

Zmagovalec je tisti, ki zmaga najmanj v treh disciplinah!

Tekmovanje je vedno zelo zanimivo in borbeno. Letos je potekalo takole:

NOGOMET

V rednem času se je tekma končala neodločeno, pa jo je bilo treba podaljšati za 15 minut, v katerih so Tržičani dosegli 2 gola, in tako zmagali z rezultatom 3:1.

ROKOMET

To tekmo so dobili Tržičani z visokim rezultatom, in sicer 45:13. Ta rezultat pa ni odraz boljše igre zmagovalne ekipe, temveč je posledica nešportnega odnosa tistih naših »tekmovalcev«, ki so sicer obljubili, da bodo tekmovali, pa na tekmovanje niso prišli. Tako je naša ekipa igrala v prvem polčasu brez dveh igralcev, v drugem polčasu pa je imela tudi enega manj. **Tak odnos je res vreden graje.**

ŠAH

Naši šahisti so dokazali svojo odlično »formo«, saj so zmagali z rezultatom 3,5:0,5.

STRELCI

Zmagali so zopet naši tekmovalci, ki so dosegli naslednji rezultat: 768:745 krogov.

KEGLJAČI

Ta tekma je bila odločilna, ker je odločila o zmagovalcu. Tekmovalci so kegljali na kegljišču v Podreči, ker je bilo kegljišče Triglava zasedeno.

Na veliko veselje Tekstilinduščanov, so se vrnili iz Podreče kot zmagovalci naši tekmovalci. Dosegli so lepo zmago, in sicer: 727 — 662 kegljev.

Tako smo letos osvojili pokal Tekstilinduščani, čeprav z letošnjim tekmovanjem res ne moremo biti zadovoljni. Mar ni žalostno, da pride do takšnih napak, kot sem jih omenil pri rokometu? Mar res ni v našem podjetju dovolj športnikov, ki bi na takšnem tekmovanju morali sodelovati in tudi z veseljem zastopati Tekstilindus?

Letos je pred nami še srečanje z ekipo iz Maribora (MTT). Prav bi bilo, če bi naše tekmovalce že sedaj določili in jih tudi vsaj malo pripravili, da bi športno in dostojno zastopali svoje podjetje.

I. J.

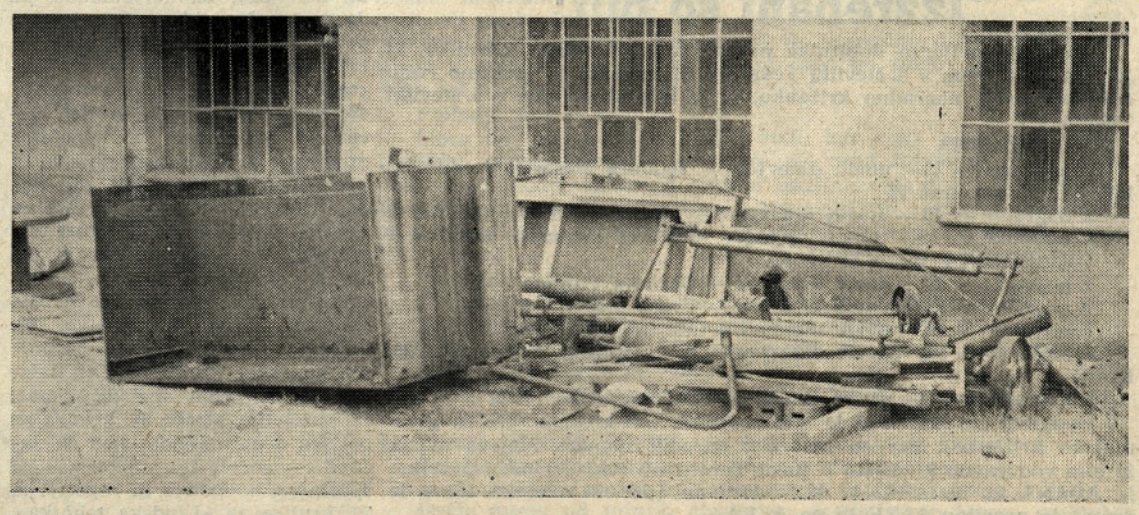

Je mar takle nered potreben, neizbežen?